

Tárgy: Posta
Párt: in num.
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Küldetések díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkjeink utányomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

**Director-Főszerkesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felölő szerkesztő:
Jámor Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felölő
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicajunilor
periodice No. 43, Dos. 389. 1933.
Tribunalul Cluj, Secția III.**

Ára 5 lej

Csütörtök, május 4.
1939—5699. Ijar 15.
XXII. évfolyam, 99. szám.

Gafencu Rómában

A román külügyminiszternek egy nappal meghosszabbított római tartózkodása alatt bőséges alkalmat nyílt annak megállapítására, hogy a népek békéje és az igazságosság kifejezése mennyire merőben más fogalmat jelentenek a két tengelypartner, mint a nyugati hatalmak számára. Londonban és Párizsban a jelenlegi területi status fenntartásán belül a nyersanyagok, a világ gazdagságának arányosabb elosztására, a kis népek függetlenségének, nemzeti szuverenitásának fenntartására és általános leszerelési gondolatnak. A tengelyállamokban viszont az élet-erős, dinamikus nemzetek elhivatottságának elmélete dominál és elérkezettnek látják az időt ahhoz, hogy az angol-francia tulsulyt megdöntsék a kontinensen. A népek önrendelkezési joga helyett az életér, a természetes aspirációk, a történelmi elhivatottság a vezérfonala ennek a politikának, — olyan fogalmak, amelyek tartalmukban ködösek, nehezen meghatározhatók, a józan ész és logika érvelésével, a belátás eszközeivel nem megdönthetőek. Csak elképzeléseikben nyilvánvalók.

Ebben a hatalmas birkózásban, amely két koncepció, két rendszer, két civilizáció és két világ között folyik s amelynek méretei a világtörténelemben páratlanul állóan gigantikus méretekben, az összes kontinenseket átfogóan bontakoznak ki, Románia távolról sem jelentéktelen szavát hallatta Gafencu Berjinn, London és Párizs után az örök városban is. Látogatása tulajdonképpen az utóbbi években meglazult olasz-román kapcsolatokat újrafelvételét jelenti. A verescu marsall 1926-ban barátsági szerződést kötött Olaszországgal, amely egyidejűleg elismerte Románia történelmi jogait Beszarabiára. Ezt a barátsági szerződést később nem újították meg. Az olasz-jugoszláv viszony állandó feszültséget teremtett, amelynek során Románia — mint a kisantant tagja — a legmesszebbmenő lojalitást tanúsította szövetségével szemben. Nem lehet azt mondani, hogy a későbbi évek során, midőn Róma és Belgrád között helyreállt a béke, Jugoszlávia ezt a lojalitást hasonló magatartással viszonzta volna.

1935-ben Olaszország abessziniai hadjárataival szemben a nyugati hatalmak elszőr és utóljára próbálták a népszövetségi alapokmányban a támadó félre kiszabott gazdasági szankciókat alkalmazni. Románia, akkori külügyminisztere után, megannyi más állammal együtt, kinyilvánította, hogy a Népszövetség tagállamaként messzemenően teljesíteni kívánja ezirányú kötelezettségeit. Ez sem volt olyan mozzanat, amely alkalmas lett volna arra, hogy hozzájáruljon a román-olasz viszony elmélyüléséhez. Az olasz politika már előzetesen más szövetségeseiket keresett Közép-Európában és a Balkánon, mert a kisantant és a Balkán-szövetség rendszerében politikai céljai megvalósulásának akadályozóját vélte felismerni.

Ha most a román külügyminisztert az olasz király és császár kihallgatáson fogadják, a Duce pedig hosszasan tanácskozik vele, úgy ez feltétlenül a mélyeséges változást jelzi, amely az utóbbi idők során Közép- és Kelet-Európa politikai konstellációjában bekövetkezett. Gafencu római tárgyalásait megelőzően a magyar miniszterelnök és külügyminiszter jártak ott, Ciano gróf Velencében Cincár Markovics jugoszláv külügyminiszterrel tárgyalt, — ez utóbbi Velencéből egyenesen Berlinbe utazott, a magyar államférfiakkal együtt és néhány nap múlva esedékes Pálffy gróf régensherceg római látogatása. Nyilvánvaló, hogy e nagy jövő-menés mögött Közép- és Kelet-Európa életbevágó problémáiról folyik a tanácskozás, a vita és a szembenálló hatalmak között. Kételen, hogy ezek a megbeszélések az érem két oldalát képezik az Anglia és Franciaország által a keleteurópai államoknak nyújtott garancianyilatkozattal, az angol-francia-török tárgyalásokkal, a Balkán-szövetség fenntartására irányuló erőfeszítésekkel szemben. Mialatt Ciano gróf Velencében az olasz elfoglalása és az Anschluss által bebiztosított Jugoszláviai invitálta barátságos igényekkel a jugoszláv-magyar határ konszolidálására, a bolgár ügy rendezésével és egyéb szükségességekkel a tengely oldalára, —

Németország szavatossági szerződést ajánlott fel a skandináv államoknak

Fokozódott a német-lengyel feszültség

Rómába utazik Ribbentropp német külügyminiszter, hogy Cianoval találkozzék. Potemkin helyettes orosz külügyi népbiztos folytatja tárgyalásait Ankarában

Május közepén Párizsba és Londonba utazik Litvinov

London, május 3. Az angol kormány szerdán minisztertanácsot tartott. A Havas távirati iroda jelentése szerint a minisztertanácson megvitatták a nemzetközi helyzetet, különös tekintettel Lengyelországnak német követelésekkel szembeni magatartására. Hosszasan tanácskozott a kormány a szovjet kormányval folytatott tárgyalások jelenlegi stádiumáról. Lord Halifax tájékoztatta kollégáit a francia nagykövettel ezzel kapcsolatban az előző napon folytatott megbeszéléseiről, majd bemutatta a

szovjet javaslatokra adandó választervezetet. A kormány a jegyzék szövegét jóváhagyta. A moszkvai nagykövethoz még ma eljuttatják a jegyzéket azzal, hogy haladéktalanul közölje azt Litvinov külügyi népbiztossal.

A minisztertanács néhány belpolitikai kérdésről is tárgyal. Így megvitatták a kormányban a rendkívüli esetben a mezőgazdasági hozam növelésére irányuló javaslatot.

Német ajánlat a skandináv államoknak

Berlin, május 3. A német távirati iroda helsinki tudósítója jelenti, hogy a Hufvudstadsbladet című finn lap értesülése szerint

a német kormány kölcsönös szavatossági egyezmény megkötését ajánlotta fel a négy északi államnak.

Stockholm, május 3. A svéd lapok kommentálják azt a Berlinből érkező értesülést, amely szerint a német kormány lépéseket tett az északi államokkal kötendő megrém-támadási egyezmény irányában. A liberális „Stockholm Tidningen” — a Havas távirati iroda értesülése szerint — a svéd köz-

vélemény felfogásának adva kifejezést, leszögezi, hogy hasonló egyezmény nem volna célszerű, mivel Svédország válaszában kifejtette a német kormányt, hogy nem érzi magát fenyegetve, másrészt Svédországban olyan erős és határozott a semlegesség megőrzésére irányuló akarat, hogy neveltséges volna, ha valaki azt képzelné, mintha Svédország csatlakozna egy Németország ellen irányuló szövetséghez.

A Havas távirati iroda tudni véli, hogy egyelőre semmilyen tárgyalások nem indulnak meg ebben az irányban, úgy, hogy a kérdés továbbra is a kezdeményezés stádiumában marad.

Ribbentroppot nem érdekli Beck válasza

Berlin, május 3. Hivatalos jellegű jegyzék közli a következőket: Jólétesült forrásból jelentik, hogy von Ribbentrop birodalmi külügyminiszter csütörtök este néhány napi tartózkodásra Olaszországba utazik.

A Havas távirati iroda jelenti, hogy Ribbentrop május 4-től kezdődőleg nyolcnapi szabadságra megy. A német külügyminiszter Olaszországban találkozni fog Ciano-

val. A látogatásnak egyben hivatalos és magánjellege is lesz. Politikai körök úgy vélik, hogy a német külügyminiszter Beck lengyel külügyminiszter közeli nyilatkozatával szembeni közönyét nyilvánítja azáltal, hogy abban az időpontban utazik el Berlinből, midőn Beck Lengyelország álláspontjának kifejtésére készül.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

ecélpól Csáky István magyar külügyminiszter rövidesen Belgrádba utazik, — azalatt Ribbentropp a berlini lengyel követ előtt fejtette ki az új német-lengyel „modus vivendi” feltételeit. Olaszország a Balkánon át igyekszik a Földközi tenger keleti részéhez jutni, hogy ott — az ő „életterén” — tulsulyt kihalangszorozhassa, Németország pedig a „Drang nach Osten” irányát követi.

A Földközi tenger azonban az angolok és franciák is a maguk életterének tekintik. És mert a tengerek és a hatalom sorsa a szárazföldön dől el, London és Párizs számára nem közömbös a Földközi és Fekete tenger partján fekvő államok sorsa. Ezért szükséges — a világ leghatalmasabb flottája mellett — a védkötelezettség bevezetése. Egyes nagyhatalmak keleteurópai terjeszkedéséhez pedig beleszólást kér egy másik keleteurópai nagyhatalom is.

Ebben a helyzetben Grigore Gafencu minden bizonnyal felhasználta az alkalmat annak kihangsúlyozására, hogy a román nép

mennyi szimpátiával tekint fel latin testvérmézetére. Röviddel ezelőtt sok szó esett még arról, hogy Mussolini a Varsó—Belgrád—Róma tengely kiépítésével megőrzi és biztosítja a maga befolyását Közép-Európában, partnerének egyre tultengőbb terjeszkedésével szemben. Nem lehet kétséges, hogy ez a politika szivélyes fogadtatásra talált volna Európának ebben a részében s ha igaz az, hogy Mussolini kijelentette, miszerint nem csinál többé „extraturákat” a tengelyen belül, úgy ezt az illetékesek csak sajnálattal vehették tudomásul, Románia mindenesetre a lehetőségekhez mérten távol tartja magát a nagyhatalmak között folyó harcoktól és ideológiai disputáktól; ha Berlinben és Rómában szó volt Románia és szomszédai közötti jóviszony megteremtéséről, úgy a román külpolitika készséggel fog ebben az irányban tevékenykedni, — az is bizonyos azonban, hogy Gafencu teljes határozottsággal képviselte Rómában Románia szempontjait.

(k. r.)

VILAG TUKRÁ

A cionista rekord-budget

Irta: NEUMANN JENŐ

London, április hó

Mint jelentette az Uj Kelet, április 25-én zajlott le Londonban a nyugateurópai országok (Svájc, Hollandia, Franciaország, Skandinávia és Anglia) cionista vezetőinek értekezlete. A londoni ülésen Brodeztky, Shertok és Nahum Goldmann vettek részt az Ekektiva képviselőtében és tartottak politikai referátumokat. Leo Hermann, aki a Jewish Agency speciális küldetésében jár itt Londonban, a Jewish Agency jövő költségvetéséről és Erec Jisrael gazdasági helyzetéről mondott igen érdekes beszédet.

Ez alkalommal csak Leo Hermann előadásáról fogok beszámolni. A politikáról sokat hallottunk már. Ezen túl a politikában az idegen tényezőknak van erős szerepe, míg Erec Jisrael gazdasági fejlődésében a zsidóságé az elsőbbség. A jövő nagyszabású munkájából látni fogjuk, milyen feladatokat teljesít a zsidó nép történelmének ezen kritikus korszakában.

A zsidóság helyzetének rohamos rosszabbodása nagy segélyakciókat tett szükségessé. A Jewish Agency-nek az volt az intenciója, hogy az így összegyűlt pénzeket konstruktív módon használja fel, hogy ne csak a jelenen segítsünk, de jövőt is építsünk. Tudvalevő, hogy München után az angol kormány négy-millió fontot bocsátott a csehszlovákiai kivándorlók rendelkezésére. A Jewish Agency-nek sikerült elérnie az angol kormányt és az akkori cseh kormány beleegyezésével, hogy ebből az összegből 500.000 fontot az Erecbe irányuló kapitalista alijá részére vegyenek le. A tőkések a certifikát kiadásához szükséges 1000 fontot, kedvező átszámítási kulcs mellett, csehszlovákian fizették le, amit az egyezmény révén Palesztinába transzferáltak. A transzfernek egyik kikötése volt az, hogy a tőkés a kivitt tőke bizonyos részét a nemzeti kolonizáció, tehát az egész zsidóság szempontjából produktív célra fordítsa. Ezzel a Jewish Agency egyéni és általános érdekeket szolgált.

Sajnos azonban, nem lehetett kihangsúlyozni a félmillió összegét. Nem állott elég tőkés certifikát rendelkezésre és Csehszlovákia márciusi feldarabolása egyelőre megakadályozta a további munkát.

A csehszlovákiai zsidóság helyzetét gyors és hathatós segítséget követel. Jelenleg tárgyalások folynak az angol kormánnyal abban az irányban, hogy folyósítsa legalább egy részét annak az összegnek, amelyet a csehszlovák menekültek részére adott, amit azonban az időközben bekövetkezett események miatt nem használtak fel. Körülbelül három millió font maradt és remény van arra, hogy ennek egy részét folyósítani fogják. A Jewish Agency azon van, hogy a tőkés aliját a fenti elvek szerint szervezze meg, továbbá, hogy szélesebb tömegek Erec Jisraelben való letelepedését tegye lehetővé.

A palesztinai gazdasági helyzet lényeges javulást mutat a citrus-gazdaság és az ipari fejlődés terén. Az 1936 évben kezdődő zavarások és a nyomukban járó krízis első hónapjai visszaesést hoztak. A jisiv közben megacélosodott, kiheverte a krízist. A tőke egyre özőnik az országba és ma több mint 18 millió font hever a bankokban. A nemzionista tőkés szemében is kisebb bajnak számít már az erעי nyugtalanság az európaival szemben.

Gazdag citrustermés volt az idén. Fialat ültetvények új gyümölcsöket hoztak. A világpiac is jó volt, kedvező árat fizettek a narancsért. Az arab események következtében összefogtak a citrustermelő és eladó szervezetek: olcsóbb lett így a szállítási, csomagolási és piackeresés. 13,840.000 láda narancsfélt szállítottunk ki az idén, két és félmillióval többet, mint az előző évben! Ugyanakkor, amikor összezsugorodott a piac Közép- és Kelet-Európában. Ez nem az antiszemitizmusnak tudható be, hanem annak a következménye, hogy ezek az országok nem fizetnek szabad devizákban.

Erős a javulás az iparban is. A javulási folyamatban döntő szerepe volt a Jewish Agencynek. Ez gondoskodott arról, hogy az iparvállalatok olcsó és kedvező kölcsönöket kapjanak a bankoktól. A Szochnuth külkereskedelmi osztályának megbízottai Törökországban, Dél-Afrikában és más országokban jártak és kibővítették piacunkat, meg-erősítették kereskedelmi kapcsolatainkat.

Az október-április félévben a Keren Kajem 24.000 dunam földet vásárolt. A legnagyobb vételekről, amelyek az eddigieket felülmúlják, két hét óta folynak tárgyalások. Az arabok nagy készséget mutatnak földjeik eladására és különösen mióta erősen tartja magát a hír a zsidók fölvásárlási jogainak korlátozásáról, valósággal elárasztottak bennünket kínálatokkal. Olyan vételtárgyalások melyek hosszú idő óta folynak, most rövid órák alatt perktuálódnak. A földárak olcsóbbak, a vételfeltételek kedvezőbbek — a nagy kínálat folytán. Szerencsétlenség az, hogy ebben az időben, amikor olcsók az árak és amikor még **korlátlanul lehet venni, nincs elég pénzünk, hogy a nagy tranzakciókat befejezzük.** Ki tudja, hogy nem késsük-e le a kedvező alkalmat?

Az országnak a legsúlyosabb kérdése: a munkanélküliség. A rendkívül sikeres citrus-szezon következtében, „baruch hásém“, ez nem volt érezhető a tél folyamán. De most a szezon végén tartunk, a legális és illegális alija ezrei jönnek az országba és a munkanélküliség problémája sötétben mered elénk. A Jewish Agency és az általa támogatott szervezetek, a Bicur, a Sikkun, továbbá a Hisztruduth Haovdim eddig is nagy erőfeszítéseket tettek, melyeknek révén a munkanélküliek számát 5000 alatt sikerült tartani. Felkészültünk a következő hónapokra is nagyobb közmunkák megindításával és ezzel lecsökkentjük a munkanélküliséget, mely nemcsak gazdasági, de politikai veszélyt is rejt magában: érv a zsidó bevándorlás folytatása ellen.

Figyelembe véve még a zsidóság helyzetét, a Jewish Agency úgy látta, hogy eddigi munkáját és költségvetését meg kell sokszoroznia. A Jewish Agency-t finanszírozó KH bevételei az október-áprilisi félévben érték a 254.000 fontot. Jelentős emelkedés ez, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy ez az összeg a jeruzsalmi főirodába **tenyegesen** befolyt összeget jelent. Nagy összegek fekszenek Közép- és Kelet-Európában, melyeket még nem lehetett kiküldeni a valutakorlátozások miatt. Erre való tekintettel is siettünk az egyes országokkal folytatott transzfer tárgyalások sikeres lezárását. A KH bevételeiből 233.000 fontot fordítottunk a Szochnuth munkájára, a fennmaradó kb. 20.000 fontot régi kölcsönök kamataira fizettük. A nagy tehermentesség ellenére is a megnövekedett követelmények miatt 70.000 fontos deficit állott elő.

A nehéz idők fokozott követelményeket állítanak eléünk és a Jewish Agency elhatározza, hogy a maga nemében egyedülálló költségvetést állít fel erre az évre, olyat, amely megközelíti legalább a szükségletek kielégítését. Az új költségvetés: 1.400.000 font. Ennyit adunk ki és ennyit kell **bevételezniünk.** Rendkívül érdekesek a költségvetés egyes tételei:

200.000 font új telepek létesítésére. A kolonizációval sietnünk kell, mert ez állítja a kormányt kész tények elé, amelyekkel számolni kell. Ot új telepet akar az Ekektive májusban felállítani. 1936 áprilistől 1939 áprilisig, a zavargások 36 hónapja alatt 36 kolónia létesült; havonta egy és májusban egyszerre öt. Az új telepek létesítése nemcsak azt jelenti, hogy őrtornyot, néhány házat és kerítést kell építeni. Egy ilyen kolonizációt a palesztinai kormány komolytalanul, egyszerű politikai demonstrációnak tart. A kerítésen túl fel kell szántani, be kell vetni a földeket, dolgozni kell rajtuk. A telepeken családokat, gyermekeket kell látni. Mindez sokba kerül. Az eddig felállított 36 kolónia még nem állhat meg saját lábán és ezeknek céljaira 100.000 font szolgálat. Kolonizációra tehát összesen 300.000 font. Politikai nehézségek is vannak, amennyiben meg kell kapnunk a kormány engedélyét minden egyes új ponthoz, mert fegyvereket kell ott tartanunk.

Munkaszervezésre, közmunkákra 200.000 font van előirányozva. Ereben, különösen Tel-Avivban nagy a lakáshiány. A lakásbérek emelkednek és az új bevándorlók nem találhatnak helyet. Iskolákra van szükség. A belső (természetes szaporodás) és külső alija egyre több gyermeket hoz az országba, akiknek a megfelelő nevelést kell biztosítani.

200.000 font az ipar fejlesztésére. Európából kiváló ipari szakértőket kaphatunk és kár volna képességeiket és üzleti kapcsolataikat paragon hagyni.

125.000 font szolgál a hajózás, a halászat és a repülés fejlesztésére. A hajózás — és most a parti szolgálatra gondolunk — igen fontos tényező lehet válságos időkben és a tengeri halászat fejlesztése ugyanezen ügyet segíti. Ma három zsidó repülőtársas-

ság dolgozik a zsidó aviatika kiterjesztésén és pilóták kiképzésén. Saját kikötőnk, a tel-avivi kicsi már. Megesik, hogy a bevándorlókat hozzá hajó utasainak csak egy részét teszi le Tel-Avivba, másik részét Haifába kell hogy vigye. Ki kell bővíteni a kikötőt, hogy az áruszállítást fokozhassuk. A saját zsidó kikötő jelentősége kritikus időkben lesz a legnagyobb.

100.000 font a zsidó védelem erősítésére. Ez az összeg kicsinek látszik, de a többi a Kofér Hajissuv adja.

50.000 font szociális munkára. Aki látta az illegális bevándorlókat, hogy milyen állapotban érkeznek Erebe, az rögtön megérti ennek a tételnek szükségességét. Az összeg egy részét munkanélküliek kapják.

70.000 font fedezi az első félév deficitjét. A kongresszus után 175.000-es kölcsönt vetünk fel két évre. Kamatokkal együtt kb. 200.000 fontot kell visszafizetnünk.

Adjuk össze a tételeket és akkor megkapjuk a költségvetés összegét: 1.400.000 font. (Nem volt egyáltalán szó itt a KKL munkájáról, illetve költségvetéséről, amely rélmil-

ió font körül mozog). Ez a költségvetés nagyságával egyedül áll a maga nemében. Erec Jisrael építésének történetében. Kérdésünk azonban az, hogy hogyan jön össze ez az 1.400.000 font, amikor a KH évi kb. félmillió fontot vesz be.

Legelőször is: A KH bevételei emelkedtek a nyugateurópai országokban. Annak ellenére, hogy ugyanezen országok zsidósága a német menekültek segítségére is sokat áldoz. A zsidóság megérti, hogy a KH a konstruktív segítség.

Azután: Amerikában nem volt ezidén a KH-nak és a KKL-nek különakciója. Az idén az összes akciókat az United Jewish Appeal végezte és ezen akció eredménye az összes palesztinai és zsidó alapok között kerül elosztásra. A KH és KKL részére kb. 2.500.000 dollár (500.000 font) van előirányozva. A Jewish Agency ígéretet kapott arra, hogy amennyiben a helyzet meg fogja kívánni és a Szochnuthnak konstruktív tervei lesznek, további összeget adnak a Palesztina-munkára az Appeal eredményeiből. Mos már, az United Jewish Appeal kb. 15—18 millió dol-

lárt hoz fel a várt kb. 10—12 millió helyett és így, ha megnyerjük az amerikai körök jóváhagyását, további ötmillió dollárt fordítanak Erec Jisraelre. Az említett „fölső“ összegek elosztására egy Allocation Committee-t (Elosztó Bizottság) választottak, amelyek két cionista (Rabbi Silver és Goldmann), két nemcionista Joint-tagja van. A döntő ötödik szavazat Louis Kirsteiné, aki Brandeinsnak barátja volt és szimpatizál a cionizmussal.

A Szochnuth egymillió fontos kölcsönt készült felvenni. (Ennek a hire éppen a konferencia délutánján érkezett sürgönyileg Erec Jisraelből. A jelenlevők tapssal fogadták a távirat felolvasását). Még a multból fennáll egy 500.000 fontos kölcsön, melyet a londoni Lloyds Bank (ez a „Big Five“, az „öt Nagy“ bank egyike) és az Anglo-Palestine Bank nyújtott. Az új milliós kölcsönt csak a Lloyds Bank engedélyével vehetjük fel. Ezt az engedélyt meg is kaptuk, ami annak a jele, hogy biznak a Szochnuthban, pénzügyeinkben és munkánkban. Ez a beleegyezés — elismerést jelent.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Anglia

AZ ANGOL-ZSIDÓ BOARD OF DEPUTIES ÜLÉSE. Az angol-zsidó Board of Deputies a napokban tartotta meg rendezési ülését. Az ülésen Newille Laski számolt be a Board tevékenységéről, amelyben többek között ezeket mondta:

„Az egész világon szemérmetlen hadjáratot indítottak ellenünk, amelyek célja a zsidó közösséget a háborús izgatásokkal azonosítani. Célulán lenni újból megismételni, hogy a világ egyetlen közössége nem vágyja a zsidó közösséget a háborús izgatásokkal azonosítani. Célulán lenni újból megismételni, hogy a világ egyetlen közössége nem vágyja a zsidó közösséget a háborús izgatásokkal azonosítani. Célulán lenni újból megismételni, hogy a világ egyetlen közössége nem vágyja a zsidó közösséget a háborús izgatásokkal azonosítani.“

A külföldi zsidókat segélyező tanács jelentése kiemeli, hogy a kelet- és közép-európai zsidóság legégetőbb problémája a kivándorlás és a telepítés kérdése. Nemcsak a Board és a többi zsidó testületeket, de az államközi menekültügyi bizottságot is ezek a kérdések foglalkoztatják elsősorban. A menekültügyi bizottság alelnöke, Robert Pell a napokban Berlinben járt, ahol tárgyalásokat folytatott ezirányban a német hatóságokkal. Pell meggyőződhetett arról, hogy a német kormány egyfelől a zsidók gyors kivándorlását kívánja, másfelől pedig óriási akadályokat gördít ezen kivándorlás útjába. A rengeteg formalitás hónapos késedelmeskedést eredményez minden egyes kivándorlás esetében.

Ami a lengyelországi és romániai zsidóság helyzetét illeti, a zsidókérdés itt most nem olyan kiélezett, mint a multban volt. A radikálisan antiszemita lapok hangja halkult és a náciizmus által fenyegetett országok most az összes erőket egyesíteni igyekeznek az államvédelem érdekében. A zsidó lakosság ugyanakkor a legnagyobb lelkesedéssel nyilatkozta ki, hogy minden anyagi és erkölcsi áldozatot kész meghozni a fenyegetett ország védelmében. Reméljük, hogy a zsidósággal való együttműködés szelleme tovább él majd a közvetlen veszedelem elmúlása után is. Magyarországot a német nyomás kényszerítette zsidóellenes intézkedésekre és ha majd a magyar nép számot fog vetni azzal, hogy az utóbbi időben kezdeményezett kormánypolitika az ország függetlenségének feladásához vezet, akkor a mai kurzussal együtt megbukik az utkeletti, embertelen zsidótörvénykezés is.

A zsidó önvédelmi bizottság aktivitásáról Newille Laski a következőket mondta:

„A nemzeti szocialista Németország szolgálatában álló angol antiszemita propagandisták a zsidókat akarják felelőssé tenni a mai politikai feszültségért. Jól megszervezett földalatti propaganda eredménye ez. Mi többiben figyelmeztettük az angol közvéleményt erre a veszélyre és úgy látszik, hogy az angol nép most már fel tudja bocsúlni azt. Ez a propaganda nemcsak az Angolországban élő zsidóságot érinti, de az összes, még a demokratikus országokban élő zsidóságot is meg akarja semmisíteni. Dél-Afrikában és Amerikában ez a propaganda komoly veszélyt nötte ki magát és a Boardnak kötelessége az ellenpropagandaanyagot ezekben az országokban is terjeszteni. Felvilágosító munkánk ezeidig eredményesnek bizonyult, az izgató hadjáratokat sikerült háttérbe szorítanunk, de továbbra is a legnagyobb figyelemmel kell a helyzetet kísérnünk. Tervünk úgy Angliában, mint a többi országokban szabadtéri négyüléseket rendezni, amelyeken felvilágosítjuk az anti-

szemita propaganda veszedelméről ezen országok nemzsidó közönségét is.“

A politikai vita során rev. M. L. Perlzweig megjegyzéseket tett Newille Laskinak a zsidó nemzeti otthonról írt új könyvével kapcsolatban, amely szerinte komoly és sajnálatos félreértéseket eredményezhet.

Newille Laski a következőket felelte: — A Soncino kiadóban „Zsidó jog és jogtalanság“ címen új könyvet jelentettem meg. A könyvben össze vannak gyűjtve azok a beszédek, amelyeket hat éven keresztül, mint a Board elnöke tartottam. Könyvem előszavában nem rettentem vissza az igazság őszinte feltárástól. Ha valaki megtagadja tőlem a jogot, hogy gondolataimat kifejezzem, akkor úgy vélem, hogy nincs értelme annak, hogy továbbra is képviseljem a Boardot. Laski ezután a következő két részletet olvasta fel könyvéből:

„...A katasztrofális természeti gazdasági válságnak szükségszerűen érintenie kell Palesztinát is abban az esetben, ha beszüntetik a bevándorlást, vagy ha komolyan korlátozzák azt.“ Továbbá: „Minden törekvés, amely arra irányul, hogy kizárja Pa-

lesztinát a tragikus menekültügyi kérdés megoldási lehetőségei közül, egyenlő értékű a zsidó menekültek tizezre számára a kétségbeeséssel, vagy talán a halállal“. Végül Laski ezekkel a szavakkal fejezte be választát:

— Könyvemben olyan véleményt fejeztem ki, amelyet nem lehet szétdarabolni mások kénye-kevéde szerint. Sajnálatos volna azonban, ha szövetségünk tagjai információtlanságuk következtében tévedés áldozataiul esnének.

AZ ANGOLORSZÁGI VIDÉKI ZSIDÓ MENEKÜLTÜGYI BIZOTTSÁG KONFERENCIÁJA. A Board of Deputies ülésével egyidejűleg a vidéki zsidó menekültügyi bizottság is konferenciát tartott. A konferencián résztvett Otto M. Schieff és a német-zsidó segélyező-bizottság több vezető egyénisége és szakértője, valamint 21 vidéki angol városnak 50 delegátusa. A konferencián Newille Laski ismertette a menekültügyi bizottság általános és különleges feladatait, méltatta Otto M. Schieffnek és munkatársainak tevékenységét.

Palesztina

Nem módosítják a bevándorlási törvényt az angol kormány Palesztina-politikájának végleges leszögezése előtt

Wedgwood ezredes megkérdezte Macdonald gyarmatiügyi minisztert, hogy áttanulmányozta-e a Jewish Agencynek a bevándorlási törvény elleni tiltakozó memorandumát. Továbbá, hogy szándékában áll-e a kormánynak fenntartani ezt a törvényt és végül, hogy vajjon a törvényt beterveztik-e a parlamentbe megszavazás végett. Macdonald gyarmatiügyi miniszter azt válaszolta, hogy a bevándorlási törvény előírja a bevándorlás ellenőrzését. Amíg a kormány döntött a jövőben követendő Palesztina-politikája fölött, nem foglalkozik a bevándorlási törvény módosításának gondolatával.

Wedgwood ezredes: Kikérték-e a zsidók véleményét a bevándorlási törvény megszövegezése előtt?

Macdonald: A zsidókat előzetesen informálták.

Tom Williams: Tekintettel arra, hogy meghatározott időszakra a bevándorlási rendelkezés felső számhatárt állapít meg, kértem, vajjon a Wedgwood ezredes által említett körülmények között nem változtatható meg ez a bevándorlási törvény?

Macdonald: Semmi sem megváltoztathatlan. Nincs miért feltételezzem, hogy új körülmények következnek be, amelyek szükségessé tegyék a törvény megváltoztatását.

Mander képviselő: Nem volna-e üdvös, ha a Lengyelországgal és Romániával szemben vállalt kötelezettségek szellemében és a Földközi tenger keleti partján lévő brit érdekek megerősítésére beengednénk a zsidókat Palesztinába és ha a bevándorlás kritériumát újból a gazdasági felvevő képességet tennék meg.

Macdonald: Az angol kormány a londoni Palesztina-konferencia tárgyalásainak szellemében mérlegeli a bevándorlás kérdését és amíg Palesztina-politikájáról nem döntött, nem áll módomban nyilatkozni.

A MUFTI FIGYELMEZTETI ROOSEVELTET. Beiruthból jelentik, hogy a jeruzsalmi exmufti és a Legfelsőbb Arab Tanács táviratot intéztek Rooseveltnél elnökhöz, amelyben tiltakozásukat fejezik ki afölött,

hogy az elnök a cionizmus érdekében érvényesítési befolyását és ezzel hozzájárult a londoni konferencia meghívásához. Az „arab-ság ellenséges érdeklődés“ fenyegetik Rooseveltet, ha „gazságtalan“ politikáját nem változtatja meg.

Cseh protektorátus

ÚJABB INTÉZKEDÉSEK A PRAGÁBA MENEKÜLT ZSIDÓK ELLEN. A szudeta-német területre kirendelt birodalmi kormánybiztos, Richter a napokban nyilatkozatot tett közzé, amelyben többek között ezeket mondja:

„Számos zsidó iparos, aki az elmúlt szeptemberben a szudeta-vidékről Csehszlovákiába tettek át tartózkodási helyüket, magukkal vittek nyersanyagot, géprészeket és vállalkozói számlakönyveket is. Ezek a zsidó polgárok fölhívatnak, hogy ezeket az árukat, valamint üzleti könyveket és iratokat haladéktalanul adják vissza, mert különben a protektorátus területén házkutatásokat fognak ellenük elrendelni.“

Hir szerint, egykori zsidó iparosoktól, akik szeptember hónapjában elmenekültek a Szudeta-vidékről, listákat készítettek és pedig a Gestapo nyomozásai alapján. A kormánybiztos fölhívását e listák alapján adta ki.

DR. BONDY-KRAMER ÖNGYILKLETT. Prága egyik leghíresebb szanatóriának tulajdonosa, dr. Bondy-Kramer öngyilkosságot követett el. Dr. Bondy az utóbbi időben nemzeti szocialista részről leveleket kapott.

Szlovákia

A SZLOVÁK MÉSAROS-SZÖVETSÉG RITUALIS VÁGATÁS BÉTILTASÁVA VETÉLL. A szlovák mészarösszövetség tislavai központja petíciót intézett a szlovák kormányhoz, amelyben arra szólították fel, hogy hatósági uton tiltás el a zsidóvadász vágatásait. A kormány a petíciót nem felelt.

Galilea

Írta: JAMBOR FERENC

Jobb, ha mingyárt az elején megmondom miről van szó. Nem történik ugyanis szándék nélkül, hogy mostanában oly sürün szerepel a hasábkon: Galilea. Népszerűsítjük ezt a szót, amely olyan régi, hogy ugy belepte már a moha, mint az öreg köveket szokta. Az utóbbi években Galilea, amelynek már a pusztá csendje is olyan mint valami románc, kilépett a biblia és a történelem lapjai közül és kézzelfogható valóság lett. Akárki elutazhatik Názáretbe, Szafetbe, a kinereti tóhoz, felhágat a meroni dombra, ahonnan az egész parányi tartományt be tudja fogni a szemével.

Északról-délre 80 kilométer, keletről-nyugatra 40 kilométer, mindössze ekkora ez a földdarab, mégis itt játszódott le a zsidó nép és jórészt az emberiség történelmének is legdrámaibb szakasza és ezek a megejtően lágy dombok és halmok voltak tanui az emberi szellem legmélyebb etikai forradalmainak.

Nemcsak Galilea, egész Palesztina kicsiny ország és mert oly sokféle és olyan különböző, ezért látszik még sokkal kisebbnek. A Jordán vize 560 méter magasságban ered a tenger fölött és a Meron és a Kineret tavakon keresztül folyva négyszáz méterrel a tenger színe alatt ömlik a Holt tengerbe. A Holt tenger környéke forró katalan, aszott pusztá, de a Jordán torkolatától szépen látszik a Hermon havas csúcsa. Nincs talán még ország a földkerekségen, ahol alig pár órai autótúton a tenger alatt 400 métertől el lehet jutni 2800 m. magasságig. Szinte minden 40 kilométer után más a tájnak a képe. A judeai sivatag lila gránit tömbjeivel olyan, mint egy holdbeli tájkép, a Sárón völgye zöld szalag, az Emeke a szántóföldjeivel olyan mint egy tarka sakktabla, a Jeruzsálem környéki hegyek barnák és kopaszok, fejükön alig néhány hajszál, úgy néznek ki, mintha agyon volnának köveze. Az egész tájéknak a sapkája pedig Galilea, ahol annyi pusztítás után ma is még zöldök a hegyek, bővizűek a források és számosak az olaj és fügefák.

Csak így egységes az ország ezzel a sok különbözőséggel, amelyeket a tenger, a Jordán és a Hermon három oldalról egybe fog, délen pedig a pusztaságba vész. A pusztaságból húzódtak fel a zsidók, lángoló vallásosságot hozva magukkal. A pusztai ember annyira a rajta kívül álló hatalmakkal, esőnek, szélnek, szárazságnak a kényelméből él, hogy úgy kénytelen megalkudni a felsőbb hatalommal, mint kikerülhetetlen sorssal. A pusztában a szabad akarat mindig apadóban van, a presztináció elve hozzátartozik a tájképhez. A fatalizmus annyira természetes velejárója a sivatagnak, hogy Mohamed evangéliuma úgy futott keresztül Arabián, mint a szélvész és az izlám nevet vette fel, mely megnyugvást jelent. Hogy a zsidó népi géniusz olyan mélységesen elhatárolódott a környező nemzetek fatalista jellegétől, abban Palesztina, elsősorban pedig Galilea földrajzi adottságainak volt része.

A galileai ember volt a kovásza már a bibliai időkben is nemcsak Palesztinának, hanem az egész környező világnak. Ez a nyugtalan tájék szülte a világra a legtöbb profétát és a legtöbb forradalmi gondolatot. Ezekből a magasra nőtt galileai parasztokból, hegyi pásztorokból, tavi halászokból rekrutálódott a legtöbb zelota, kik a legtovább álltak ellen a római hódításnak és egyik vakmerőbb lázadást a másik után robbantották ki a hegyek között.

Ma jórészt elhagyatott és pusztá ez a tartomány, pedig 300.000 zsidó lelket tudna táplálni, földműveseket és mesterembeket. Ma, amikor kétségbeesett zsidó gránssokkal tömött hajók kódorognak az összes tengereken és valamennyi kikötő löki el őket magától, mint a ragályt, a menekülés helye lehetne az üldözöknök. Föld van és kapható is bőven, pénz nincs elég. A cionista mozgalom fronton harcol: az angolokkal, az oroszokkal és magával a zsidó néppel. Galil-akció ezen a harmadik fronton végtelenül egyszerű dologról van szó: kell Galilea földjének megváltása egy egyszerű és mégis az a leg- és legfontosabb frontszakasz, a kimenetele dönti el a harcot arcvonalon is.

Miért hívta haza Rooseveltt Lindberghet?

Lindbergh fantasztikus életregénye

Newyork, május 3. Mire ezek a sorok az olvasó elé kerülnek, Amerika első számú „Mystery Man”-je (titokzatos embere) és nem is olyan régen még első számú Nemzeti Hős — szemére huzott kalappal, fázosan, felgyúrt kabátgallérral, fekete szemüvegben, megérkezett ismét amerikai földre, ahonnan utójára másfél évvel ezelőtt „menekült”.

E pillanatban a legvadabb találgatások keringenek arról, mi hozta Lindbergh ezredet Amerikába. Rooseveltt hívta?... Vagy hollywoodi filmágnások százezer dolláros évi fizetést kínáltak neki azért, hogy labavetve világhírűt és egyes európai országokban szerzett népszerűségét igyekezzék visszaszerezni az amerikai filmipar számára azokat az elhelyezési területeket, amelyeknek elvesztése súlyos millióba került a hollywoodi cézároknak?...

Lindberghet a gazdagság nem érdekli. Nem is a dicsőség. Nem is a megtisztelő megbízás. Lindberghet egyedül és kizárólag a repülés érdekli. Ez a kulcsa furcsa és elentmondásokba keveredő egyéniségének.

Valahogy azokra a kisiklott életű amerikai csodagyerekekre emlékeztet, akiket öt-éves korukban valamely csodálatos véletlen felröpít olyan magasságokba, amelyeknek mérgező levegője lelki nyomorékokká teszi őket egész életükre.

Lindbergh atlantióceáni repülésének, ünnepeztetésének, diadalmas hazakerülésének története ma már világtörténelem. Minden újságolvasó ismeri. Ismeri azt a rettenetes megpróbáltatást is, amely első gyermekének elrablásától Bruno Hauptmann elítéléséhez és kivégzéséhez vezetett. Lindberghet ez az embertelen élmény teljesen összetölte. De különösképpen lerombolta ez az élmény a bálványimádó amerikai nép bámulatát és hódolatát. Nem tudták neki megbocsátani, hogy legendás hős létere úgy vi-

selkedett, mint egy egyszerű apa. Hogy nem volt kedve vidám kedvet vágni a rettenetes játékhoz. Hogy nem volt türelme fotografáltatni magát és feleségét, hogy egyre vadabban, egyre dühösebben követelte a szenvedő embernek kijáró kímélet dik-tálta jogokat és nem volt hajlandó eleget tenni azoknak a követeléseknek, amelyeket az amerikai közvélemény kegyetlen hatalmassága, az amerikai sajtó támaszt azokkal szemben, akiket jó, vagy balszerencsájuk a híres amerikai „Headline”-ek régióiba emel.

Beszéltem értelmes, emberséges amerikai újságírókkal, akiknek elsötétült az arca és öklöbe szorult a keze, amikor Lindberghről esett szó. Hiába igyekeztem emberségségükre apellálni. Hiába védtem, magyaráztam a meghurcolt hős lelkiállapotát, a válasz mindig ugyanaz volt: — Ez az ember levitézett.

És végelethetetlen történetekbe kezdtek. Eseteket meséltek, kit hogyan és mikor bántott, kit mikor és hogyan akart haláragázolni gépével, kocsijával a megvadult ezredes. És amikor bátortalanul megjegyeztem, hogy egy amerikai fotóriporter vad trükkje majdnem az életébe került Lindbergh második kisfiának, akinek kocsiját a fotografus kocsija az árokba szorította, hogy lefotografálhassa a gyereket a nevelőjével, a válasz vállvonogató hűmögés volt:

— Mit csinált volna szegény fickó? Ha nem hoz képet, elbocsátják az állásából. Kétségtelen, egy kicsit túl erős volt a for-tély, de Lindbergh volt az oka, miért macskoskodott.

Nem, evvel az amerikai sajtóval nem lehet vitázni. Nem vitázott Lindbergh sem: 1935 decemberében elmenekült Amerikából Európába.

Itt barátokra talált. Az egyik ilyen barátság új irányt adott életének.

Csak néhány napig látható! **Általános közkhívatra!**

Hőfehérke és a hét törpe

WALT DISNEY egyetlen színes rajzfilmje, eredeti angol verzióban.
Egyetlen a maga nemében! A filmgyártás csodája!
Bemutatja MA, CSÜTÖRTÖKI KEZDETTEL a

Select Mozgó

EZT A FILMET MINDENKINEK LÁTNI KELL!

Két igazi férfi regénye

A világ sokat törte fejét, mi köze egymáshoz Carrel professzornak és az óceán hősnének, mi vitte arra a két merőben különböző embert, hogy közös tudományos munkába fogjanak. Miért foglalkozik Lindbergh olyan tudományos problémákkal, amelyekhez nem ért?

Külön regényt lehetne írni a két rendkívüli ember barátságáról.

A newyorki Rockefeller-intézet polihisztor-sebész-fiziológusa nemcsak azért barátokozott össze Lindbergh-gel, mert kísérleteinek technikai és mechanikai részleteihez megbecsülhetetlen munkatársat kapott benne. De azért is, mert a lelkiileg összeomlott és meghasonlott beteg gyógyítását ambicionálta.

Carrel barátsága igen jótékony hatással volt Lindberghre és feleségére is. A mexikói amerikai követ leánya ritka hősiességgel viselte házasságának tragikus bonyodalmait és őszinte boldogsággal látta, hogy a Carrel és Lindbergh közötti barátság lassan visszavezeti férjét az életbe.

Lindbergh maga gyerekes lelkesedéssel vetette magát az új és érdekes munkába és főképpen Carrel diszkrétciója, atyai megértő barátsága vált számára megbecsülhetlenné.

Bármily szép is volt a falusi élet a keneti birtokon, a tudós buvárkodás a franciaországi Szent Gildas szigetén, a visszavonult élet Angliában és Franciaországban, egyik sem tudta elfeledtetni Lindbergh-gel igazi egyetlen nagy szerelmét: az aviatikát. És

a magányos céltalan sétaröpködések után az Északi Sarkvidék és India tündérvilága között, Lindbergh egyszerre látni, tanulni akart, megismerni, mi történik világszerte az aviatikában.

Lindberghet a gépek érdekelték. Motorok prototípusok, légszavarméretűek, szárnyszélességek. Csak éppen arról feledezett meg hogy amit nyugodtan és feltűnés nélkül tanulmányozhat egy névtelen pilóta, az menthetlenül világszenzációvá teszi azt az embert, akit Charles Lindberghnek neveznek.

Igy azután moszkvai és berlini látogatásai olyan viharokat kavartak fel ismét az amerikai sajtóban, aminőkre igazán nem számított ez az egyszerű és gyanútlan pilóta.

Amikor visszaérkezett utjáról Londonba, az ottani amerikai követ kérésére elmondotta tapasztalatait az angol hivatalosoknak.

Ezek a megállapítások hamarosan kiszivá-

A prágai csehek megkoszorúzzák Husz János és Wilson elnök szobrát

Prága, május 3. A Havas ügynökség jelenteti: Hitler születésnapján prágai csehek, — akiknek személyazonosságát nem sikerült megállapítani — virágot helyeztek el Husz János szobránál. A Hitler-beszéd előestéjén azután Wilson elnöknek a prágai vasutállomás előtt lévő szobrát koszoruz-

rogtak Angliában és hihetetlen felzudulást keltettek Amerikában, Lindberghet propaganda-ügynökké avatták. Az angol és amerikai katonai repülési szakértők hetekig mást sem tettek, mint szaklapokban cáfolták Lindbergh valódi és képzett jelentéseit...

Mit mondott, mit nem Lindbergh az egyes államok aviatikai fölényéről, senki sem tudja pontosan. Csak annyi bizonyos, hogy az amerikai lapok vad támadásait olvasva, igen elkeseredett és megmakacsolta magát.

Senkinek semmi köze hozzá, mit csinál, hova megy, mondotta és többiben ismét ellátogatott az európai fővárosokba.

Amerika közvéleménye ismét felzudult Lindbergh ellen. Amikor pedig honvágytól kinozva másfél év előtt váratlanul hazatért Lindberghék Amerikába, olyan fogadtatásban volt részüik, hogy hamarosan ismét menekülésszerűen tértek vissza Európába.

Ezután érte a váratlan kitüntetés: a Führer nevében Göringtől német rendjelet kapott Lindbergh egy németországi utján.

Ez a kitüntetés aztán teljesen megvadtotta az amerikai sajtót. Akik ismerik a történetet, azt állítják, hogy Lindbergh a kitüntetést még ha akarta volna sem utasíthatta volna vissza. De amikor olvasta azokat a vad támadásokat, amik ezért a kitüntetésért érték, iszonyu dühbe gurult és azt mondotta, hogy majd ő megmutatja az amerikaiaknak, Németországban fog letelepedni. Nagynehezen sikerült csak erről a szándékáról lebeszélni barátainak és az amerikai nagykövetnek.

De ezek az események ismét nagyon elmergesítették a helyzetet Lindbergh és az amerikai közvélemény között. A legkülönösebb bojkott hírek keringtek. Többek között az a hír járta, hogy az a repülővállalat, amely Lindbergh nevet viseli, a legendás nevet törölni akarja cégéből.

Ez a sok elfogultság, tulzás, támadás egyre jobban elkeserítették a nagy száműzöttet.

Barátai azt mesélték, hogy fogadalmat tett, többé nem lép amerikai földre.

Ugy hallom, ezt az állapotot akarta szánálni Rooseveltt, aki igen szereti Lindberghet. Személyesen akarta tőle megtudni, mi is az igazság, mit mondott, mit nem Európában és mi mindent tapasztalt.

A látogatásnak állítólag sokkal inkább érzelmi a jelentősége, mint valóban katonai. Az Egyesült Államok katonai kémszolgálatának állítólag sokkal részletesebb és tökéletesebb adatok vannak birtokában mindazokról a témákról, amelyekkel kapcsolatban Lindbergh nevének és jelentésének emlegették. De ismerve az amerikai politikai élet impulzív természetét, kétségtelen, hogy a képviselőkre és szenátorokra sokkal mélyebben hat, ha egyes dolgokat nem szűrke katonai szakértők mondanak el, vértelen és precíz technikai jelentések alapján, hanem olyan ember, akinek a szavának hisz minden amerikai, ha még annyira haragszik is rá...

Két legyet akart tehát egy csapásra elintézni az elnök.

Ki akarja békíteni Lindberghet Amerikával, mert ez a haragszom-rád játék igen ártalmas az amerikai presztizs szempontjából.

És egyben új érveket akar a kongresszus előtt a gigászi amerikai fegyverkezés számára.

Ezért kellett tehát Lindberghnek váratlanul és titokzatosan hazajönni. (A. L.)

HIREK

Az aktuális Kant

Németországban a napokban ünnepezték meg Hitler születésnapját. Ugyanezen a napon kétszázötvenöt évvel ezelőtt született a németek legnagyobb filozófusa, Immanuel Kant, aki 1795-ben megjelentette világhírű művét, „Az örök békéhez” (Zum ewigen Frieden) címűt, amelyből időszerű lesz néhány idézetet közölni.

Semminemű békekötés nem tekinthető annak, ha olyasmint tartalmaz, ami jövő háborus konfliktusok csirája lehet.

Az állam nem tulajdon, mint például a terület, amelyen létezik. Az állam emberek társasága, amely fölött senki más nem rendelkezhetik és senki nem parancsolhat, mint ő maga.

Államot, amelynek meg volt, mint minden törzsnek a maga gyökere, ha egy másik államba bekebeleznek, akkor ez nem jelenthet mást, minthogy léte, mint erkölcsi személyiség megszűnik. A személyből tárgy válik, ami ellentmond a természetesen szerződés ideáljának, amely nélkül egy nép fölötti jog el sem képzelhető.

Egyetlen állam se vonatkozzék erőszakkal bele egy másik állam alkotmányába és kormányzatába. Voltaképpen mi is jogosíthatná fel őket erre? Talán valamiféle botrány, ami a másik állam alattvalói között kitört? Elvégre az ilyen bajok a másik állam lakóinak csak hasznára lehetnek, amennyiben figyelmeztetik őket a rossz példára, ami nehogy náluk is megismétlődjék.

Mondják: az írás- és szólásszabadságot felső hatalommal el lehet kobozni, nem úgy a gondolkodás szabadságát. Azonban mennyivel többet és mennyivel helyesebben tudnánk gondolkodni, ha nem másokkal közösségben gondolkoznánk, hanem ha nyilvánosan és szabadon kicserélhetnénk egymás gondolatát. Megállapítható tehát, hogy az a külső hatalom, amely elkozza az emberek ama jogát, hogy gondolataikat nyilvánosan közöljék, egyben arra törekszik, hogy megsemmisítse szabadságukat, az egyetlen kincset, ami polgári terheink mellett még megmarad nekünk és amelynek segítségével ennek az állapotnak minden bajával szemben tanácsot szerezhetünk magunknak.

A jognak sohasem kell hozzájárnia a politikához, ellenben a politikának mindenkor hozzá kell igazodnia a joghoz.

Május 15-től kezdve 50 százalékos vasúti kedvezményt kapnak a „Luna Bucurestilor” látogatói. Bucurestiből jelentik: A CFR hozzájárult, hogy a Luna Bucurestilor látogatói május 15-től kezdve 50 százalékos díjszabás-kedvezményt élvezzenek. A jegyek érvénye 7 nap lesz. Oda egészségügyi váltandó, amit a kiállítási jegy alapján láttatnak és érvényesítenek visszautazásra. Azok a látogatók, akik pénteken 24 óra után indulnak és hétfőn 24 óra előtt indulnak vissza Bucurestiből, 75 százalékos kedvezményben részesülnek. A fenti kedvezmények tartamát később fogják megállapítani.

Letartóztatták Focsani állomás pénztárosát. Bucurestiből jelentik: Focsani állomás vasúti pénztárosát, Szabó Jánost letartóztatták, mert az összpontosított katonáktól menetleveleik láttatásáért pénzt vett el.

Közvetlen légijárat Varsó és Koppenhága között. Varsóból jelentik: A Polska Zbrojna című lap szerint Lengyelország jelenleg tárgyalásokat folytat közvetlen Varsó-Koppenhága légijárat felállítására. Ennek közbeeső állomása Gdynia lenne, tehát biztosítani lehetne a közvetlen összeköttetést Angliával anélkül, hogy a lengyel gépek Németországot érintenék.

Az amerikai kereskedelmi kamarák szövetségének bankettjén a Kínával és a Fülöp-szigetekkel való kereskedelmi bizottságát követelték. Washingtonból jelentik: Az amerikai kereskedelmi kamarák szövetségének ebédjén több külföldi érdekeltséggel bíró vállalat képviselői azon igényüket jelentették be, hogy az Egyesült Államok bizottságát a kínai és Fülöp-szigeti amerikai kereskedelmi védelmet, akár egy Japánnal szembeni háború kockázata árán is.

Visszatért az elrabolt mexikói bányagazgató, aki nem akar nyilatkozni szabadságát körülményeiről. Mexikóból jelentik: Oscar Lampe, a Guanajuato bányaművek aligazgatója, akit május 1-én banditák raboltak el, visszatért lakhelyére, de nem hajlandó felvilágosításokkal szolgálni, hogyan nyerte vissza szabadságát. Ismeretes, hogy a banditák 13.000 dollár váltságdíjat követeltek érte.

Megerősítették a Creditul Rural sikkasztói. Bucurestiből jelentik: Az ilfóvi törvényszék megerősítette a Ion Vladescu és Iordache Rociu ellen kiadott letartóztatási végzéseket. Ismeretes, hogy a nevezettek, akik a Creditul Rural alkalmazottai, nagyobb összeget sikkasztottak.

Megölte a fivérét. Bucurestiből jelentik: Filiasi községben egy Marin Lascu nevű síkethéna legény összevezett fivérével, fejét ragadott és leütötte Constantin nevű fivérét, aki meghalt.

Nagy hazafias lelkesedés légkörében folytak Szovjetországban a május elseji katonai parádék. Moszkvából jelentik: A szovjetek területén május 1-én rendezett csapatszemlék és népiünnepélyek nagy hazafias lelkesedés légkörében folytak le. A katonai szemléket a mechanizált és motorizált egységek és repülőgépek tömeges részvétele jellemezte. Moszkvában a légi parádén 600. Kiewben 400, Leningradban 300, Minszkben 200, Rosdonban 150, Citaban 150, Bakuban 100, Karkovban 100, Szmolenszkben 100. Novoszibirszkben 70, Taskentben 50, Sztalinogradban 50 repülőgépet vett részt. Moszkvában több, mint 1.800.000 ember, Karkovban 600.000 ember nézte végig a katonai parádét.

Capitol Mozgó

MA indul a szezon legizgalmasabb, legerősebb tárgyu világfilmje!

Tűz a határon

Színhely a francia-német határ. Cselekménye feszült és rendkívül izgalmas!

Főszereplők: LIDA BAAROVA és MATHIAS WIEMAN.

Műsor előtt a legfrissebb világhíradó, a legújabb cselekményekkel.

Az etnikai román származású, katonaviselt sofőrök felvételüket kérhetik a katonai szerelő-szofőrök iskolájába. Bucurestiből jelentik: Az etnikai román származású sofőrök és sofőr-szerelők, akik katonai szolgálatuknak eleget tettek, felvételüket kérhetik a katonai szerelő-szofőrök iskolájába, aminek elvégzése után állítási minősítéssel alkalmazhatnák.

Orvosi hír. Med. Univ. Dr. Stern I. Piroška fogorvosnő áthelyezi rendelőjét Str. Massaryk 21/a., I. emelet alá. Telefon 13-81.

Kigyulladt egy petróleumszonda. Bucurestiből jelentik: A Sandomr vállalat egyik szondája a Dâmbovița-megyei Schela Bogăteniben kigyulladt. A lángok átszaptak egy nyersolaj tartályra is. Nagy mennyiségű olaj pusztult el. A kár nagy.

Léca volt prágai meghatalmazott minisztert Helsinkibe helyezték át. Bucurestiből jelentik: Ch. Léca volt prágai rendkívüli megbízottat és meghatalmazott minisztert Helsinkibe helyezték át. Egyidejűleg Lettországból és Észtországból is akkreditálni fogják.

Nyilvánosságra hozzák a második évnegyedre szóló behozatali diszponibilitást. Bucurestiből jelentik: A hét végéig a második évnegyedre szóló behozatali diszponibilitást nyilvánosságra hozzák. Az engedélyeket elsősorban nyersanyagokra és felmunkázott cikkekre fogják kiadni. Május második felében új kvótákat fognak megállapítani és csak ha még marad diszponibilitás, fogják tanulmányozás alá venni a kvótaemelési kéréseket, elsősorban azonban az ipar érdekeit tartják szem előtt.

Sokat használtak az esők a vetéseknek. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztériumba érkezett hírek szerint az utóbbi napokban jótékony esők estek, amelyek jó hatással voltak a tavaszi vetésekre. A Duna-mezőkön a tengeri vetése majdnem befejeződött. A hüvelyesek termése bőségesnek ígérkezik.

Lézuhan a Dakkar és Casablanca között közlekedő utasszállító repülőgép. Casablancából jelentik: A Dakkar és Casablanca között közlekedő utasszállító repülőgép, fedélzetén hat utassal és három tagu személyzettel, tegnap lézuhan Argana közelében, Agadirtól északra, a hegyek között. A Dakkar-Casablancá gép valószínűleg azért zuhan le, mert jégréteg rakódott szárnyaira.

Zogu albán exkirály felcséggel Isztambulba érkezett. Isztanbulból jelentik: Zogu albán exkirály és Geraldine királyné kíséretükkel megérkeztek Isztambulba.

A portugál kormány a legmagasabb kitüntést ajánlotta fel az angol királynak. Lisszabonból jelentik: A portugál kormány György angol királynak felajánlotta a „három rend nagykeresztjét”, a legmagasabb portugál kitüntést, a két ország közti évszázados barátság jeléül.

Hatalmas robbanás Manchesterben. Londonból jelentik: Hatalmas robbanás történt kedden éjjel Manchesterben, egy külvárosi házban. A robbanás pillanatában három ember menekült futva az épületből. A robbanás egy házban több felmunkázott bombát talált.

Orvosi hír. Dr. Ornstein M. fogorvos áthelyezte rendelőjét a P. Mihai Viteazul 2 szám alól a 3. szám alá. (Szomszéd ház.)

Elhagyta a kedvese — öngyilkos lett egy fiatalember. Bucurestiből jelentik: Iasi-ban öngyilkosságot követett el egy Vasile Scriban nevű fiatalember, Theodor Scriban nevű vizsgálóbíró fia, akit imádoztja, egy fodrászról elhagyott.

Törvényjavaslatot nyújtottak be a holland parlamentbe a közrend hatályosabb védelmének biztosítására. Hágából jelentik: A közrend fenntartására törvényjavaslatot nyújtottak be a parlamentbe, amely többek között előírja, hogy a lapok és időközi kiadványok megjelenése felfüggeszhető, ha ismételt kihatást követnének el az állambiztonság és közrend ellen. Egy másik tervezet szerint 5 évi büntetéssel fogják sújtni azokat, akik megpróbálnak olyan áramlatot elindítani, aminek az a célja, hogy az állam részlegesen, vagy teljesen idegen uralom elismeréséhez járuljon hozzá.

A francia hadihajók elhagyták a gibraltári kikötőt

Gibraltár, május 3. A gibraltári kikötőben veszteglő francia hadihajók ma felvették horgonyukat és egyesek keletre, a többiek pedig nyugat felé vették utjukat.

Belgium fenntartja a katonai intézkedéseket

Brüsszel, május 3. (Rador). Mivel a nemzetközi helyzet néhány héttel ezelőtt hozott biztonsági intézkedések fenntartását teszi szükségessé, a nemzetvédelmi miniszter felváltva egy-egy heti szabadságot engedélyezett a behívottak számára, akik helyét azonban másokkal töltik be.

Saját költségén szerelt fel egy tüzerégi úteget Mocionita nagyiparos. Bucurestiből jelentik: Mocionita, az ismert nagyiparos saját költségén felszerelt egy tüzerégi úteget. Ezenkívül 250.000 lejt adományozott határvédelmi célokra.

Bűnös kezeket sejtének a Csernovic melletti vasúti szerencsétlenség mögött. Csernovicből jelentik: A csernovici hatóságok a Csernovic közelében tegnap történt vasúti szerencsétlenség ügyében nyomoznak. Feltevés szerint bűnös kezek okozták a kiskilást. A motorosvonat egy utasa különben meghalt, 16 megsebesült.

A városi adóhivatal fogja ezután beszélni az egészségügyi illetéket. A kereskedelmi és iparvállalatoknak nagy megterhelést jelent az ugynevezett egészségügyi illeték, amelyet a lakbérérték után kell fizetni az egészségügyi alapnak. Ez az alap egyik főjövődalmi forrása a városi egészségügyi szervezetnek, amelyre annál inkább nagyobb szükség van, mert ujjában nemcsak közegészségügyi, hanem szociális munkát is végez. A múlt évben, amikor ezt az illetéket a pénzügyigazgatóság vette ki és szedte be, mindössze másfélmillió lej volt a bevétel, annak ellenére, hogy ez az illeték esetenként a lakbér 1-3 százalékát teszi ki. A múltévi rendszerrel ellentétben az illetéket ez évben a városi főorvosi hivatal veti ki és a városi adóhivatal fogja az illetéket behajtani. Az egészségügyi rendelkezés értelmében minden, a város területén működő kereskedelmi vagy iparvállalat, műhely vagy üzlethelyiség tulajdonosa május hó folyamán nyilatkozatot kell beadjon az orvosi hivatalhoz, melyben iparengedélyt vagy cégjegyzésének számát, évi lakbérért és az üzlet vagy műhely házátszámát kell feltüntetnie, mert ha ezt elmulasztja, az illeték háromszorosával bírságozzák meg. A városi orvosi hivaltaltól szerzett értesülések szerint még eddig alig pár iparos és kereskedő adta be a nyilatkozatát és éppen ezért az orvosi hivatal felhívja az érdekelteket, hogy nyilatkozataikat adják be, mert különben büntetésben lesz részüik. A közegészségügyi illetéket az idén két bizottság állapítja meg, az egyiknek dr. Hossu helyettes városi főorvos, a másiknak dr. Colhan kerületi orvos lesz az elnöke.

EGYESÜLETI ÉLET

A Goldmark Filharmoniai Társaság értesíti tagjait, hogy ma, csütörtökön este 9 órai kezdettel próbát tart, amelyre a tagok pontos megjelenését kéri.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, május 4.

Bucuresti. 7: Reggeli hangverseny, tona, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Az Ország-ör Szervezet órája. I. Viorica Litzica ország-ör parancsnoknő előadása: Irányvonalak az országórház megszervezésére vonatkozólag. II. Az országórcsoportok heti működése. 13:05: Motoi zenekar. 14:10: Hírek. 14:30: Hangverseny folytatása. 18: Gyermekóra. 19: Időjárásjelentés. 19:02: Kulturális ujdolgok. 19:15: Tomas jazzzenekar. 20: A Busuceanu előadása. 20:15: Régi idők nagy és seí hanglemezek. 21: E. Ciomac bevezet a szimfónikus hangverseny előtt. 21:15: harmóniai társaság szimfónikus zenészenetben hírek. 23: Hírek. 23:15: lemezek. 23:45: Francia és angol hírlat.

Budapest I. 7:45: Torna hírek, hang. 11: Hírek. 13:10: Cigányzene. 13: rek. 15:30: Hírek. 17:15: Vidám felő. Hírek. 18:10: Szalonzenekar. 19:45: senyzenekar. 22: Pósfázenekar. rek. 23: Bazilides Mária énekel. zene. 1:05: Hírek.

Mai dolgok...

AZ ELSŐ FAJGYALÁZÁS

Az ember már azt sem tudja, hogy siron-e vagy nevéssen, amikor a német fajbuvárok egy-egy újabb megnyilatkozásáról értesült? Dörzsöli a szemét, belecship a karjába, tényleg ébren van-e, vagy csak zavaros álmot lát? De aztán rájön, rá kell jönnie, hogy nem a felhevített képzelt játszik vele, hanem valóság az, amit tapasztal. Fehér papíron, fekete betűkkel látja a hirt:

„Berlinből jelentik: Dr. Bettweiler professzor, a „Der Hammer“ című folyóiratban megállapítja, hogy a fajgyalázás első bűne akkor történt, amikor a zsidó Ádám elcsábította az árja Évát“. Ez a bűn volt az igazi oka — folytatja a professzor — az első emberpár paradicsomból való kiűzetésének.“

Ímúgyen szól Bettweiler professzor, aki bizonyára nagy tekintélynek örvendhet a harmadik birodalomban. Valószínűleg katedrális is van, ahonnan ezt az eredeti elméletet hirdetheti. S — ami még szomorubb — minden bizonnyal hallgatói és olvasói vannak, akik mindezt el is hiszik neki.

De a teremtését ennek a Bettweiler professzornak, elfelejtette megírni, hogy hazug az egész mese, amely szerint az első emberpárt lángoló pallósu arkangyal űzte ki az Éden-kertből! Nem voltak bizony annak szárnyai, gumibottal ágált a lángoló pallós helyett, S. A. legény volt az, a javából.

Miért ne? Ha Ádám zsidó volt, Éva árja s ráadásul fajgyalázás történt, az igazságot osztó szerv csak az egyedül üdvözítő párt hű katonája lehetett!

Hanem azért ez a teória sántit egy kissé. Illetőleg Bettweiler professzor maga alatt fűrészeleli el a fát. Hiszen — egy nem kevésbé népszerű elmélet szerint — az egész emberiség az első emberpártól származik. Közvetve tehát tudósunk és honfitársai is. Hát ezért nem értjük a dolgot... Azok a Bettweilerek érték büszkeségből a saját mellüket és gyűlöletből a másokét, akiknek ósanja — a hivatott fajkutató szerint — zsidóval szűrte össze a levét?!

Bizony, professzor ur, kár volt ezt az elméletet kiagyalni! Nem volt tapintatos öntől szegény megboldogult ósanját pelengérré állítani, ha már ósapánk elkövette vele ezt a nürnbergi paragrafusokba ütőző ballépést.

Mert látja, rettenetes következményei vannak ennek a pillanatnyi gyengeségnek! Eltelt egy kis idő, világra jöttünk mi is többek között s úgy gyűlöljük egymást, mint-ha nem is lennénk rokonok.

ALL MÉG DON QUIJOTE SZOBRA!

Különös, de így van: az alaposan agyonbombázott Madridban még akadnak olyan szobrok, amelyek épek maradtak. Filmhirdetőben láttuk néhány nappal ezelőtt: rom, rom, törmelék, gerenda-piramis, csonka házfal foghíjas ablakokkal, aztán egy művészi szobormű teljesen ép állapotban: Don Quijote de la Mancha, a busképű lovag és Sancho Panza, a hűséges fegyverhordozó... És persze Rozinante, a világ összes gebéit tulszárnyaló, csupa csont és bőr paripa... Ott állnak ők és gondolkor lak... Bizonyára az jár a fejükben, hogy ebben a hároméves viadalban is akadtak Don Quijote-ok, akik ábrándos-magukban azt gondolták, hogy fel lehet venni a harcot a német repülőgépekkel és olasz önkéntesekkel meg erősített nemzeti seregekkel szemben. Szélmalom-harc volt ez is...

Körülkörüli minden rombadólt, ez a szobormű épen maradt. Babonára hajlamosok talán azt fogják kiolvasni ebből, hogy mind ebben sorsszerűség rejlik, titokzatos jeladás ez, mintegy figyelmeztetésképpen, hogy az igaz eszményekért küzdő embereket nem lehet véglegesen kipusztítani... Lehet, hogy egyszer — más alakban és vesébb ábrándozással — életrekel talán busképű lovag utóda és rohamra indul vesztően zugó szélmalomok ellen, amelyek szárnyait a történelmi viharok rúgják. (m. p.)

Poloskairást

Álval végez „Polynea“ laboratórium
Nárcisul Național 3. („Somes“ áru-
rett). Telefon 35-01.

A jövő szombaton indul Kanadába az angol uralkodó-pár

Az „Express of Australia“ hajón teszi meg az utat a királyi pár

London, május 3. (Rador.) A brit uralkodópár jövő szombaton utazik Portsmouth ba, ahol hajóra száll Kanada felé. Mary királyné, a gloucesteri és kenti hercegi párok kísérik el a hajóig a királyi párt. A királyi menet 12.20 órákor hagyja el a palotát a testőrgárda fedezete mellett. Cham-

berlain és Halifax is jelen lesz a vonat indulásánál a Waterloo pályaudvaron. A kanadai angol főbiztos is az uralkodópár kíséretében lesz az Empress of Australia hajón, amely délután 3 órákor fut ki a kikötőből.

Az olasz rádió Gafencuról és Calinescu beszédéről

Bucuresti, május 3. A római rádióállomás ma délelőtt 12 órai leadásában rámutat arra, hogy az egészolasz sajtó mély rokonszennvel foglalkozik Gafencu olaszországi látogatásával. A rádió-leadás megemlíti a román külügyminiszternek a királynál, valamint a ducenél tett látogatását és a Ciano gróffal folytatott megbeszéléseit. Ugyanakkor behatóan kommentálja

Armand Calinescu miniszterelnök beszédét, amelyben a demokratikus rendszerek az egyes foglalkozási ágakra való hátrányos kihatásaira mutat rá és az új romániai tekintély-rendszer által bevezetett korporatív rend előnyeit méltatta. Rámutatott arra is, hogy Calinescu helytelenítette egyes külföldi lapok magatartását, amelyek elmergesítik a román-bulgár viszonyt.

Uránia Mozgó

Az álarcos ember II-ik része

Főszerepekben: TONTO, a rézbőrűek vezére és SILVER, a csodaló.

Teleki kijelentette, hogy nem kötött semmilyen egyezményt Berlinben

A magyar miniszterelnök köszöntőávirata Hitlerhez

Berlin, május 3. Gróf Teleki magyar miniszterelnök Németországból való elutazása után lelkes hangú köszöntő áviratot intézett a Führerhez, a németországi fogadtatásért.

Teleki miniszterelnök egyébként nyilat-

kozott németországi látogatásáról a Magyar Távirati Iroda tudósítójának. A miniszterelnök elragadtatással nyilatkozott berlini utjáról, kijelentette ugyanakkor, hogy semmilyen egyezményt nem kötött Berlinben.

Véglegesen megszavazta a zsidótörvényt a magyar parlament

Holnap feloszlatják a parlamentet?

Budapest, május 3. A képviselőház ma reggel óriási többséggel megszavazta a zsidótörvényt, amelyet április 28-án szavazott meg a felsőház, a vegyes bizottság módosításával együtt. A képviselőház átiratban fogja értesíteni a felsőházat a törvény megszavazásáról. Így a második zsidótörvényt ezzel jogerősen megszavazta a ma-

gyar parlament. A törvény a kormányzó által való kihirdetés után azonnal érvénybe lép. A Stefani valószínűnek tartja, hogy ez a törvényhozási aktus a jelenlegi parlament utolsó ténykedése lesz és hogy a holnapi nap folyamán feloszlatják a parlamentet.

Az igazságügyminiszter kinevezte az egyes megyék adófellebbezési bizottságainak elnökeit

Bucuresti, május 3. Az április 1-én életbe léptetett új adótörvény szerint az egyes megyék adófellebbezési bizottságainak bíró elnökeit és ezek helyetteseit minden pénzügyi évre az igazságügyminiszter nevezi ki, az illető törvényszék tanácselnökei közül. A folyó pénzügyi évre most történtek meg a kinevezések. Az erdélyi és bánáti megyékre a következőket nevezte ki az igazságügyminiszter:

Kolozsvár: A Cojocariu elnök, helyettese Carol Linzmayer.
Gyulafehérvár: Ovidiu Racovița, Dumitru Stroia.

Arad: N. Ludosanu, N. Mándru.
Nagyvárad: Corneliu Plesoianu, D. Huzum.
Brassó: M. St. Alexandrescu, Nistor Popa.
Kármán: Lucian A. Ianculescu, Aurelian Homorosan.

Lugos: Gh. Th. Stroescu, Al. Boldescu.
Csíkszereda: Gh. Cárdei, Ioan Teodor.
Fogarás: N. Simionescu, Petre M. Tănăsescu.

Déva: Mihail I. Sárbu, Dániel Onisor.
Máramaros: Emil Simonca, N. B. Bărbuceanu.

Marosvásárhely: C. M. Merisor, Const. C. Poboran.
Beszterce: Stefan Berariu, Ioan Sabie.

Székeludvarhely: Petru D. Talpes, Valer Márcus.

Szatmár: D. I. Grecu, Nic. N. Galea.
Zilah: Const. Satmar, Emil Sklenka.
Nagyszombat: Vasile Bilega, Sorin Banciu.

Dés: Liviu Brânduș, Emil N. Teodoru.
Nagyiküllő: Nic. B. Alduleanu, Simion Chiriluc.

Kisküküllő: Gh. D. Vechiu, Dimitrie T. Gheorghiu.

Temesvár: Al. T. Popărian, Al. I. Eniu.
Sepsiszentgyörgy: Ioan Vestemian, Ioan V. Picu.

Torda: Ioan Popa, Petre P. Vasiliu.
A fentiek működésüket azonnal megkezdték.

Lőrinczy és társa parkettezők

uj parkett lerakását és javításokat, gyalulásokat jutányos árban vállalnak.
Iroda: Piața Unirii 31 bejárat; Strada Inlu Maria No. 2.

Önnek is lehetnek oly gyönyörű fogai, mint Amerika filmsztárjainak

Nem kell többé irigyelnie a „hivatásos filmsztárjainak“ ragyogó fogorokért. Az Ön fogai is ugyanolyan ragyogók és hófehérek lesznek, ha mátol kezdve KOLYNOS-szal mossa fogait.

Ezt a tudományos alapon előállított csodálatos, fogkrémet a fogorvosok ezrei ajánlják kiváló hatása miatt.

Növelje mosolya varázsát KOLYNOS dittal

Egy német repülő leszállás nélkül tette meg a jeruzsálem-bagdadi utat

Bagdad, május 3. Aufermann német sportrepülő ma leszállott Bagdadban. Aufermann negyven lóerős gépével leszállás nélkül tette meg a Jeruzsálem-Bagdad közötti ezer kilométeres utat. Jeruzsálemben Aufermann az angol hatóságok egy óra hosszat tartóztatták fel, vizsgálat lefolytatása miatt. A német repülő holnap folytatja útját Teheránba.

Japán-francia kereskedelmi háború

Párizs, május 3. Ma reggel törvényrelelet jelent meg, amely intézkedéseket fogantatosít a japán áruk konkurrenciája ellen Franciaországban és a gyarmatokon. A Japánban lévő francia konzuláris hatóságok retorziós intézkedéseket fogantatosíthatnak, különösen abban az esetben, ha megtiltanak a francia áruk Japánba való bevitelét. Az intézkedéseket csak új japán-francia kereskedelmi egyezmény megkötése után fogják felfüggeszteni.

Körutat tesz Spanyolországban Petain marsall

Hendaye, május 3. Jól értesült forrásból származó hír szerint Petain marsall, Franciaország burgosi követe közelebről néhány délspanyolországi városba látogat el. Körútja során kiszáll Cadixban.

Nyilvánosságra hozták az olasz-albán vám- és gazdasági egyezmény szövegét

Róma, május 3. Ma hozták nyilvánosságra az olasz-albán vám- és gazdasági egyezmény szövegét, amely olasz-albán vámunióra irányul, de ugyanakkor pénzügyi autonómiát biztosít Albániának. A jövőben Olaszország a két ország nevében fog külföldi tárgyalásokat folytatni. Az albán vámkezelést az olasz pénzügyi szervek veszik át.

Vizrebocsátották Angliában a világ egyik leggyorsabb hadihajóját

London, május 3. Margaret Rose királyi hercegnő ma résztvevett a világ egyik leggyorsabb hajójának, a Prince of Wales páncélos hajónak vizrebocsátásánál. A 35 ezer tonnás hajó tíz nagy és 16 kis ágyúval, valamint más különböző kaliberű ágyúkkal van felszerelve. Az új hajó nagyobb sebességű a Nelsonnál, amely 13 csomó sebességgel bír.

BZINHÁZ · FILM · MŰVÉSZET

Négynapos vígjáték-propaganda ciklusa után négynapos dráma-propaganda ciklust tart a színház

— Mozihelyáras esti előadásokban kerül színre az évad legnagyobb sikerű darabjai —

Egészen szokatlan méretű érdeklődés nyilvánul meg a színház kísérlete iránt, amelyel az évad négy nagyszerű, irodalmi értékű vígjátékát mozihelyáras esti előadások keretében tűzte műsorra. Ez a nagy érdeklődés arra indította az igazgatóságot, hogy a tavaszi évad befejezése előtt négy nagyszerű drámát is mozihelyáras esti előadások keretében fűzzön ciklusba.

Csütörtök este Vaszary János, Szécsén Mihály és Losonczy Dezső finom, szép zenés vígjátéka, az Angyalt vettem feleségül ke-

rül színre, Fényes Alice, Sándor Stefi, Kovács György, Mészáros Béla, Nagy István, Tompa Sándor, Tóth Elek, Csóka József és mások fellépésével, péntek este pedig a legújabb Hunyady vígjáték, a Havasi napsütés fejezi be a vígjáték-propaganda ciklust.

A dráma-propaganda sorozat szombat este kezdődik, a Hazajáró lélek előadásával. Vasárnap este a Cyrano, hétfőn este a Bizánc és kedden a Via Mala előadásai folytatják a sort.

Juliusban szabadtéri játékokat tervez a színház

— A Sasfiókot is az ünnepi játékok keretében fogják bemutatni —

Mint értesülünk, a Sasfiók szombat este kitért felújítása elmaradt, mert a nagyszabású előkészületek során kiderült, hogy mind a scenárium, mind a díszlet-tervek rendkívül alkalmasak arra, hogy a Sasfiókot is kitértesse a színház a júliusra tervezett szabadtéri játékok műsorára.

A szabadtéri előadások játérendjén az idén is szerepel Az ember tragédiája. Uj szabadtéri bemutatók lesznek a Sasfiók mellett a Szentivánéji álom és Lévaý Lereñc Szent Ferenc misztériuma. A szabadtéri játékok terveire legközelebb visszatérünk.

HETI MŰSOR:

Csütörtök 9: Angyalt vettem feleségül. (Mozihelyárral. A színház négynapos vígjáték-propaganda ciklusának harmadik estéje.)

Péntek 9: Havasi napsütés. (Mozihelyárral. A színház négynapos vígjáték-propaganda ciklusának utolsó estéje.)

Szombat d. u. 4: Gyimesi vadvirág. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárral.)

Szombat 9: Hazajáró lélek. (A négy napos dráma-propaganda ciklus első estéje, mozihelyárral.)

Vasárnap d. u. 3: Egy bolond százat csinál. (Olcsó helyárral, először.)

d. u. 6: Műtét. (Tomcsa Sándor óriási sikerű eredeti vígjátéka, harmadszor.)

este 9: Cyrano de Bergerac. (A négy napos dráma-propaganda ciklus második estéje mozihelyárral.)

Hétfő 9: Bizánc. (A négy napos dráma-propaganda ciklus harmadik estéje, mozihelyárral.)

Kedd 9: Via Mala. (A négy napos dráma-propaganda ciklus utolsó estéje, mozihelyárral.)

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Hófehérke és a hét törpe. Walt Disney egyetlen színes rajzfilmje, eredeti angol verzióban. Egyetlen film a maga nemében, melyben a leghíresebb amerikai énekesek énekelnek.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Az év legnagyobb sikere: Dráma Sanghainban. Főszerepekben: Inkisinnoff, Louis Jouvet és Cristiane Mardaryne.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Premierslágér! Botrány a Broadwayon. Főszereplők: Dick Powell, Pat O'Brien és Dick Foran. Műsor előtt: Uj világhírű adó a legújabb eseményekkel!

RIO MOZGO MŰSORA:

I. A koldus és királyfi. Monumentális történelmi filmdráma. Fősz.: Errol Flynn, Im Bobby és Im Billy. II. A dzsungel királynője. Gyönyörű felvételű egzotikus dráma. Fősz.: Dorothy Lamour és Ray Milland. III. Híradó. Következő műsor: május 10-től: I. A keresztyéjében. II. A kis kapitány Sirley Templével.

legfontosabb a védjegy:

Palma

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Az álarcos ember II-ik része. Eddig nem látott izgalmas kalandorfilm, főszerepekben: Tonto, az indiánok vezére és Silver, a csodáló.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aki keresek, üdülohelyek és fürdők hirdetésel, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatt hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előfizetés mellett közlünk. Jelleg levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

LAKASAT CSAK VALÓDI VERT CSIP. KEBŐL KESZÜLT „DER-BESCO“ FÜGÖNY, AGY- és ASZTALTERITŐ DEKORALJA TÖKELETESEN. Kivánt méretben. Allandó mintaterem. Regele Ferdinand 11, emeleten.

Clujon 30 éve fennálló jól bevezetett gazdagon felszerelt nyomdába, az egyik társ kivándorlása miatt másik társ kerestetik. Esetleg teljesen átadó. Jellege: „Corvinus.“

Téjfeldolgozó üzemet, vagy bármilyen felszerelési tárgyat keresek. Ajánlatokat Krausz Saumare, Petre Cercel 2.

Élettársat keresek, istenfélő, a tóra parancsaihoz ragaszkodó hajadont. Jómódu ember vagyok, saját földemen gazdálkodom. Hozományra nem reflektálok. Bodnár-Schreiber József, Oradea. Str. Adáváruului 7.

Villany-, víz- és lakatosmunkát leggyorsabban és legpontosabban Páll Bertalan szerelőnél kaphat. Str. Xenopol 25. Telefon: 20-14.

Intelligens izraelita nő házvezetőnői, esetleg anyahelyettesi állást keres. Satumarei fiókkiaóhivatal Teofil Dragos 14.

Férjhezadnám 200.000 lej hozománnyal leányomat intelligens, zsidó érzelmi 30-35 éves uriemberhez. „Önálló egzisztencia“ jellegre Uj Kelet fiókkiaóhivatala Satumare, Teofil Dragos 14.

Jókarban lévő használt női kerékpárt megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Sörösüveg cca 5000 drb. korona és parafadugós, használt 0.55 literes darabonként 2 lej inkusiv csomagolás. Kisebb tételekben is. Egy henger palackáztató, hat csapos, Rapid sörtőtő léghazánnal eladók. Spirt-comert S. A., Satu-Mare.

Angolul, németül beszédő urinából való intelligens zsidó lányt keresek serdülő lányka mellé. Ajánlatokat továbbít Anghel depozit de ziare Sighet.

Eladó finomkivitelű kombinált szobák, hálószoba, ebédlőberendezés. Mihasztales, Str. Fr. David No. 3.

Szabadalmakat előkészít, kieszközől Markó mérnök, Calea Regele Ferdinand 43.

Agilis fiatalember fűszer és malom szakmában elhelyezkedést keres. Vidékre is megy. Cimeket a kiadóba kér.

MINT RÉGEN, ÚGY MOST IS

A SÉKEL A ZSIDÓ SZABADSÁG SZIMBÓLUMA

Váltsátok meg a sékelt!

Palesztinai diárium

Hesperides a címe Tolkovsky professzor angolnyelvű könyvének, mely a citrus-gyümölcs, vulgo narancs történetét ismerteti. A görög mítológia nyugatra helyezi az őshazáját. Tolkovskynek egészen más a véleménye. Szerinte kínai eredetű. Onnan került Indián, Perzsián, Erec Jiszraelen át a római birodalomba. Majd Középeurópából még Columbus idejében Amerikába, amely a centruma máma. Eredetileg kertidísz volt és illatosításra, gyógyszernek, szerelmi ajándéknak, betegségekre használták. De nem ették, Enni az új európai népek kezdték. És eszik olyan bőségesen, hogy jelentős kereskedelmi cikk lett belőle.

Tel-Avivban városi koncesszióval gázgyárat akar létesíteni egy lengyel zsidó tőkecsoport. Félmillió fontot terveznek befektetni. Tel-Aviv engedélyt kívül még két feltételtől függ a létrejötte: az angol kormány certifikátjaitól és a lengyel jegybank tranzferengedélyétől. Biztató jel, hogy a lengyelek 20 zsidó tőkésnek a napokban megengedték, hogy gépek, felszerelések formájában 20 ezer fontot vigyenek Palesztinába.

A fáma nagyértékű, sőt egyenesen meseértékű ékszerküldeményről tud, amely Franciaországából érkezett volna hivatalos uton egy telavivi család címére. Az ékszerekre Németországból befutott vasúti kocsiiban találta, a fűtőtestnél voltak elrejtve egy cédula kíséretében, amely arra kérte a megtalálót, juttassa el a csomagot illetékes helyre és a hatóságot, hogy továbbítsa ahhoz a bizonyos telavivi családnak.

Kétségbeesett módja a vagyonmentésnek. Tekintettel az általános helyzetre. Weizmann elnök minden ceremónia nélkül, teljes csendben tette le Rechobotban a technológiai vegytani intézet alapkövét. Az intézet — tudományos kutatások alapján fogja kijelölni a palesztinai ipar útját — egy hági mecénás jóvoltából épül. Wolfnak hívják.

Zalmen Pevzner ujságmuzeuma — az első palesztinai zsidó ujság emlékére Bet Libanon a neve — a KKL és Tel-Aviv adakozásából állandó hajlékot kapott. A Libanon nyomdáját is elhelyezik benne. Két terem jutott Ben-Jehuda és Rokeach „Hachabacelet“-ének.

Az egyik telavivi ujság divatmelléklettel rukkolt ki. Novum a palesztinai ujságrodomban. Feltűnt benne egy volt bécsi áruház tulajdonos hirdetése. Bécsben a legnagyobb, vagy legalább is a legnépszerűbb áruház volt a K. uré. Most izléses kis boltja van az Alenbyn, jómaga meg a felesége személyesen vezeti. Ennyi maradt a hajdani irigylet vagyonból.

A divatnak — sosem hittem volna — errefelé is nagy szerepe. Itt is akadnak ugynevezett puccos dámák, akik jókora summákat áldoznak divatkreációkra. Hogy mekkora summákat, egy hirdetésből tudom. A legelőkelőbb párizsi divatházak egyike közli benne, hogy a megbízottja ekkor meg ekkor lesz Jeruzsálemben, Haifában és Tel-Avivban és készségesen bemutatja szállodai lakásán a „legeslegújabb“ és a „legeslegszélesebb“ modell-kollekcióját. Holtbiztos, hogy ez a kintünön vezetett cég nem verné magát költségre, nem hirdetne, nem küldene ide ügynököket, ha nem lenne biztos vevőkre ezen a tájon.

Amerikai zsidók 75 ezer dollárt gyűjtöttek Ussziskin 75. születésnapjára. Az ünnepeltre bizták, hogy mihez kezdjen vele. Szívesen látják, ha ifjúkori álmát valósítja meg ezzel a csinos összeggel: a jeruzsálemi óváros egy részét váltja meg.

Hét héttel partraszállása után meghalt nemann offenbacheri rabbi, a liberális inkább neolog néven ismerik ezt az német zsidóság vezére. A liberális nagy metamorfózisra esett át az ortodoxban. Eredetileg nemcsak a korral igyekezett összeegyeztetni hanem mindenekelőtt a nemzeti problémák megoldásánál is megállt. Célkitűzésének második része természetesen az ortodox zsidó asszimiláció csődje volt, az átalakulásban Dienemann dr. a főideológus szerepét és össze-vissza az ideérkezése után pompás hétköznöki életet vezetett. A zsidó telavivi templomában. A gyűjtésének eredménye azonban annyira meggyalult, hogy palesztinai élete össze-vissza tartott.

A városi közlönye lelkendezve állapítja meg a város adósságai csekély

252.647 fontot tesznek ki. Egy-egy lakosra mindössze 1.7 font esik. Kicsiny summa, ha számításba vesszük, hogy az angol városok adósságából átlag 35, az amerikai városok adósságából átlag 34 font esik egy-egy lakosra. Kölcsönöket csak bizonyos határozott célok megvalósítására vett fel a város. Kezdte a városi vágóhidat, folytatta az iskolaépítések, majd közmunkák kerültek sorra. Az utolsó 100.000 fontból megint iskolák épültek és a központi vásárcsarnok.

A jeruzsálemi egyetememen most volt a nyolcadik magisteravatás. Huszonnégy diák a Magister Artium, 16 diák a Magister Scientiarum címet kapta. Eddig összesen 152 magister került ki az egyetemről és 5 doctor philosophiae.

A Váád haleumi kulturális bizottsága felhívást intéz a jisivhoz, hogy naponként egy millt adakozzék művelődési célokra. Ha Palesztina zsidósága hajlik a Váád haleumi szövára, az ország művelődési intézményei jelentősen fognak erősödni, gyorsabb tempóban fognak kiépülni.

A „Mápj“ — a palesztinai munkások szervezete — kongresszust tartott és politikai rezolúciót fogadott el, amely keményen elítéli az angol kormány mesterkedéseit. Erkölciesleg, jogilag egyképpen illetéketlen ez a kormány arra, hogy a Balfour-deklaráció sorsa felett döntsön — mondja ki a határozat. A határozatnak ez a része általánosan tetszett. Viszont fennakadtak a polgárság körében a Mápj, a legnagyobb palesztinai párt, további határozatain. Mert meglehetősen tanácstalanságot mutatnak a jövő, az ellenállás tervei tekintetében és rendületlenül pártszempontból nézik a helyzetet, ahelyett, hogy valamennyi erő összehangolását dolgoznák.

Tel-Avivnak, csodák-csodája, „bűnügyi

szenzációja“ van. Nagy szó ez olyan városban, ahol nincs kapu, vagy ahol van: tárva-nyitva áll. Ahol az autók éjszaka évadján hosszú sorban parkolnak az utcákon. Ahol betörés sohasincs és lopás többnyire csak a Jaffából besurruló arabok jóvoltából. A szenzációt egy nyilvánvalóan hisztérikus háztulajdonosnő liferálta, aki bérliójének meggyilkolására szerződöttett egy daliás „frenk“ legényt. Törjön be egy gyógyszerárba, lopjon mérget és keverje a bérlió italába — ez volt a csataterve. A frenk persze egyenesen a rendőrségre rohant, feljelentette az aszszonyt, a detektivek aztán léprecsalták és elfogták. Most 2 hónapos gyermekével a karján ott csücsül a vádlottak padján, míg az ideg orvos kivereke di számára a felmentést, vagy legalább is a beinternálást a bolondokházába.

Rendületlenül tart a husháborúság. Az egészségügyi szolgálat Haifában szeretné összpontosítani a sechitát. Viszont Tel-Aviv saját kikötőjében akarja partraszállítani az importált vágómarhát. Jó ideig, heteiken át, sztrájkoltak a mészárosok. A kormány ígéretekkkel, hogy majd így, meg úgy, rövidesen, bizonyos előfeltételek teljesítése után, megnyitja a telavivi kikötőt a marhaszállítványok előtt levette őket lábukról. Am most sem vásárolnak haifai húst, hanem arab főleg transzjordániai jöszágot. Ez fáj a hústisztnek és nap nap után dömgünyárokban mér ki Tel-Avivban nagyobb mennyiségű Haifából hozott húst. Vagy másféltárat szervez most felhívást intéz a fogyasztókhoz, hogy ne vásárolják ezt a húst. Egészségügyi okokra hivatkoznak, nemzeti célokra, a zsidó kikötő jogaira. De a trézi: sem hagyja magát. Röpedülákon száll vitába a közéleti szervezetekkel és fennem dicseri a maga lovát, akarom mondani marháját. Ha igaz az „olcsó husnak hig a leve“ közmondás, akkor nincs igaza. Mert ez a Haifában levőgott, fagyasztott és a nagy melegben idelférált hus 50 százalékkal olcsóbb a helyben vágott husnál.

A kormány nem hagyta jóvá Tel-Aviv költségvetését. Ráüzent a polgármesteri hi-

vatalra, hogy 35.000 fonttal csökkentse a kiadások összegét, mert nem talál az előirányzatban kellő fedezetet. A közgyűlés most feszegeti ezt a kérdést és Tel-Aviv egyéb aktuális kérdéseit: a lakbérdrágítást, a polgárőrség és a légvédelem ügyét, a gázgyár és a csatornázás tervét. A legeslegizgatottabb köztűtt a lakberek dolga. A kormány nem hosszabbította meg a lakásbérlok védelmét, csak az üzlettulajdonosokat vette védőszárnyai alá. Nosza, erre a háztulajdonosok nekirugattak bérlióknak és alaposan megvágták őket. Ahogy a közfelfogás tartja, konjunkturát próbálnak kicsiholdni az osztrák menekülők alijájából. A városi hatóság elejét akarja ennek a házbéruzsorának venni. A hogyan még erősen problematikus.

A mezőgazdák szövetsége memorandummal fordult a Szochnutához. Felpanaszolja, hogy nem áll elég munkaerő a rendelkezésére, amivel a tavaszi öntözési és turizációs munkát elvégeztessék. A memorandum témérdek adattal van alátámasztva. Viszont a kormány rendületlenül nyesegeti a certifikátok számát és lövésekkel ríogatja el a partokról a bevándorolni szándékozókat. Parva sepienia regitur mundus.

Tel-Avivban, általában a jisivban, sokan dicsekszenek a tegnapi, a galuti nagyságukkal, amely tudvalevőleg ellenőrizhetetlen. Ha ezeknek a meséknek igazuk lenne, csupa tegnapi kiskirály élne köztünk.

Rótk faragták ezt az élcet: A kávéházi asztalt négy ur üli körül. Egyiküknek ölében parányi kutyuska lapul meg. Az egyik ur előadja, hogy Berlin legkeresettebb prókátora volt. Csillagászati számokat ráz ki az ingujjából, hogy a hajdani nagyságára rávilágítson. A másik ur a nagy orvos vala. A harmadik a nagy gyáros. A negyedik az a bizonyos ur az ölebecskével, lemondóan legyint: En, uraim, mindig szerencsétlen flótás voltam. Oját is garasok után nyargaltam, szegény ügynök voltam. És most is krajaeros boltokért taposom félre a cipóm, nyáron a szandálom sarkát. De ez a kicsi kutya itt az ölemben — Berlinben szentbernáthegy volt... (g. s.)

KÖZGAZDASÁG

Életbelépett a szabadforgalmi devizák értékesítésének új rendszere

Mely országokból nem hozható be áru szabadforgalmi devizák ellenében

Bucuresti, május 3. Megirtuk, hogy a Banca Naționala május 1-én új rendszert léptetett életbe a szabadforgalmi devizák értékesítésével és a szabadforgalmi devizák ellenében történő importtal kapcsolatban. Az új rendszer a következő fontosabb változásokat hozta a régi rendszerrel szemben: Az exportból származó szabadforgalmi devizák értékesítése ugyanúgy történik, mint eddig, az autorizált bankok azonban ezzel kapcsolatos borderoukat 15 napon belül kötelesek betérjeszteni a Jegybankhoz. Az esztleges késést igazolni kell, szankciók terhe mellett.

szabadforgalmi deviza ellenében csak importkontingenssel bíró importörök hozhatnak be árut, a Jegybank előzetes engedélyezésével. Az importkontingenssekkel nem bíró cégek — kvótán kívül — csak április 30-ig kérhettek importengedélyt szabadforgalmi devizák ellenében történő importra.

A Banca Naționala ezzel kapcsolatos körlevele részletesen ismerteti a lebonyolítás módjait az új rendszerben. Ezzel kapcsolatban felsorolja, hogy mely bucarestii bankoknak van korlátlan devizaautorizációjuk. Ezek

Ujabb árverések a vámhivatalokban. A tegnapi számunkban közöltük a pénzügyminiszter rendeletét a vámhivatalokban elköszött árukra és tárgyak elárvereztetésére vonatkozóan. A Hivatalos Lap május 2-i számában megjelent újabb rendelet szerint a következő erdélyi és bánáti vámhivatalokban tartanak újabb ilyen árveréseket: Május 17. Orsován, május 19. Temesváron, május 20-án Pécskán, május 31-én Kolozsváron.

A Postacsekpenztár 280 millió lejes kölcsönt folyósított a bucaresti közüzemeknek. A bucaresti közüzemek (Uzinele Comunale din Bucuresti) a Postacsekpenztártól 280 millió lejes kölcsönt vettek fel.

A régi vámbírságok behajtása. A pénzügyminiszter rendeletet küldött a vámhivatalokhoz, amelyben a régi vámbírságok szigorú behajtására ad utasítást. A rendelet szerint az 1932 január 1. előtti vámbírsá-

a következők:

1. Institutul Național de Cooperatie.
2. Banca Româneasa.
3. Banca Comercială Română (Comro.).
4. Banca Comercială Italiană și Română (Romcomit.).
5. Banca de Credit Român.
6. Banca Urbană.
7. Banca de Scont a României.
8. Societatea Bancară Română.
9. Banca Anglo-Cehoslovaca.
10. Banca Anglo-Română.
11. The Bank of Roumania Ltd.
12. Banca Cerealistilor.
13. Banca pt. Ind. și Comerțul Prod. Agricole.
14. Banca Chrissoveloni.
15. Societatea Națională de Credit Industrial.

A Banca Naționala rendelete szerint szabadforgalmi devizák ellenében a következő államokból nem hozható be áru: Németország, Olaszország, Lengyelország, Bulgária, Görögország, Jugoszlávia, Törökország, Magyarország, Oroszország és a volt Csehszlovákia területeiről.

gok 10 százalékban készpénzben és 20 százalékban 3 százalékos Consolidarea kötvényekkel fizetendők, míg a bírság 70 százalékát elengedik. Az 1932 és 1933 években (1934 március 31-ig) kirótt bírságok 15 százalékban készpénzben és 30 százalékban három százalékos Consolidarea kötvényekkel fizetendők, míg a bírság 55 százalékát elengedik.

A munkügyi miniszter új interimar bizottságokat nevezett ki egyes kerületi Munkásbiztosító Pénztárak mellé. A munkügyi miniszter rendeletet adott ki, amelyben a segesvári, nagyszebeni és marosvásárhelyi kerületi Munkásbiztosító Pénztárak mellé új interimar bizottságokat nevezett ki.

Zürichi árfolyamok (május 3.): Márka 178.62, holland forint 237.50, dollár 445.31, font 20.8525, francia frank 11.80, olasz lira 23.425, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.75, belgas 75.80.

Mit ír a világ legkomolyabb orvosi folyóirata a Gastro-D. kiváló gyógyhatásáról

A Medizinische Wochenschrift című világhírű bécsi orvosi folyóirat 1935 évfolyamának 6-ik számában hosszabb értekezés számol be azokról a rendkívüli eredményekről, amelyeket a nemrég felfedezett, de már világhírűvé vált új amerikai gyógyszerrel, a Gastro-D-vel végzett kísérletek folyamán a Pelikangassa 4 szám alatti Childis Spitalban (amely tulajdonképpen a Rockefeller-alapítvány bécsi rákkutató intézete) elértek. A szóban forgó cikk közlése szerint ebben a világhírű intézetben is megállapították a Gastro-D. kiváló gyógyhatását gyors-, bél-, máj-, epe- és vesebetegségeknél. A kísérletező orvosok beszámolója szerint a Gastro-D. rendkívüli hatásának a titka abban rejlik, hogy olyan kémiai vegyületeket tartalmaz, amely az egész vegetatív idegrendszerre rendkívüli hatással van és az egész emberi organizmust szabályozza.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.45—143.52
font	662.40—672.—
palesztinai font	663.00—673.—
holland forint	75.41—76.59
svájci frank	31.74—32.22
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.64
pengő	28—31
cechkorona (hivatalos)	4.68—4.7

As exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucarestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

Palesztinai font, 30%-os sz.-kvóta	1700—1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1685—1700
angol font, 20%-os kvóta	1365—1400
angol font, 40%-os kvóta	1066—1075
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	187—193
dollár, 30%-os szabadkvóta	358
svájci frank, 30%-os kvóta	88—91
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	10
belgas (kliring)	60
belgas, 15%-os	61
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Berlin, május 3. (Rador). Német politikai körökben azt állítják, hogy Beck jeltett beszédéig Németország nem fog semmilyen kezdeményezést tenni Lengyelországgal való viszállyában. A lengyel határvidékről érkező utasok szerint a határvárosok tömve vannak csapatokkal, a kávéházakat és mulatóhelyeket katonák töltik meg. Hivatalos kijelentés szerint semmilyen kivételes csapatmozdulat nem történt a határ mentén, amelyet azonban mindenkor erősen őriznek. A Reuter tudósítói azonban úgy értesül, hogy bizonyos egységeket visszahívtak a cseh- és morvaországi protektorátus területéről és a lengyel határra irányították őket.

A Berliner Börsenzeitung Danzig és a korridor kérdéséről a következőket írja: Az utóbbi években sokat hazudtak Németországgal kapcsolatban, de eddig senki sem állította, hogy Kelet-Poroszország lengyel föld lenne. Külföld nyomása alatt Lengyelország elutasította a Németország által neki tett indítványokat. Normális az lett volna, hogy nyugodtan megindokolja, milyen okokból nem fogadja el a Führer javaslatát. De a lengyel sajtó nem vallhatja be, hogy a nagylelkű német javaslatot a nyugati államokkal való kapcsolatai miatt utasították el. Varsó és London közös katonai játszmát játszanak ebben a kérdésben.

A Berliner Lokalanzeiger Beck és az angol nagykövét legutóbbi megbeszélését, mint a Varsó háborús irányzatának nyújtott bátorítást tekintti és sajnálkozását fejezi ki, hogy Lengyelország egyszerű eszközzé vált új barátai kezében.

Danzig, május 3. Greiser, a szabad város szenátusának elnöke, a lengyel nemzeti ünnepek alkalmából Danzig város jókívánásait tolmácsolta Lengyelország danzigi diplomáciai képviselője előtt.

Varsó, május 3. (Rador). A lengyel köz. társasági elnök rendeletet irt alá, amely 6 hétre emeli fel a tartalékos tisztek behívási és kiképzési időtartamát. A nyugalomba küldött tiszteket 2-10 hétig fogják behívhatni gyakorlatozásra.

Lengyelország felosztására tőr Hitler?

London, május 3. (Rador). A szerda reggeli angol lapok főleg a lengyel-német viszállyal foglalkoznak. A Times megjegyzi, hogy Lengyelország eddig sok mérsékletrel tett bizonyosságot a német kívánságokkal szemben. Lengyelország mindenesetre nehezen érti, miért kell Németországnak mindenkor „indítványokat” tenni. Az összes lapok közül a Daily Telegraph bátorítja leginkább kitarásra a lengyeleket. Csehország és Morvaország sorsa fel kell, hogy vesse a lengyelek előtt a kérdést, vajjon a Führer nem gondol-e Lengyelország 1772 és 1875 évi felosztásának megismétlésére? Egyébként Lengyelország jogosan állíthatja, hogy Danzig 1875 előtt hozzá tartozott. Ha Németország kezében lenne Danzig ellenőrzése, megfojthatná Lengyelország egész kereskedelmi életét. Ha Lengyelország nem talál fenntartás nélkül támogatóra azok részéről, akik biztosítékokat szolgáltattak neki, a Csehország és Morvaország elfoglalása után kidolgozott egész biztonsági rendszer veszélybe kerülne. Hitler bizonyára erre számít és ezért összpontosítja minden diplomáciai támadását Danzig felé.

A Daily Mail és Daily Sketch azt tanácsolják, hogy Varsó elővigyázatos magatartást tanusítson.

Litvinov Londonba és Párizsba utazik

Párizs, május 3. (Rador). A francia lapok az angol-orosz tárgyalásokkal és a lengyel-német feszültséggel foglalkoznak. A Matin szerint Anglia arra kérte Oroszországot, terjessze ki biztosítékait a Balti-államokra is. A szovjet viszont minden biztosíték megadása előtt franca-angol-orosz hármasszövetség megkötését szorgalmazza. A Jour-Echo de Paris azt hiszi, hogy az angol-orosz tárgyalásokat május 15-ig befejezik, amikor Halifax és Litvinov Genfben találkoznak a népszövetség ülésszakán. Nincs kizárva — írja a lap —, hogy Litvinov ebből az alkalomból ellátogat Londonba és Párizsba is.

A Petit Parisien londoni értesülései megerősítik, hogy a Szovjetunió szövetséget ajánlott fel Franciaországnak és Angliának. A

Figaroban d'Ormesson tiltakozik a német beállítás ellen, amely az ausztriai, cseh-szlóvakiai és albániai eljárást „békés megnyitkozásoknak” állítja be, mialatt Lengyelország azon kijelentését, hogy nem engedí magát megfosztani a tengerhez való kijáratától, „tűrhetetlen kihívásnak” minősíti a német sajtó.

Nem volna érdemes élni...

Kerillis a l'Epoqueban hangoztatja, hogy sem Anglia, sem Lengyelország nem akarják a háborút, de kénytelenek voltak egyesülni, hogy ellenálljanak a német fenyegetésnek. Ha Franciaország, Anglia, Lengyelország és

Vita az alsóházban német-angol szavatossági egyezményről

London, május 3. Henderson Arthur munkáspárti képviselő az alsóház szerda délutáni ülésén megkérdezte Chamberlaint, hogy Roosevelt üzenetével kapcsolatban nem gondol-e a kormány arra, hogy Anglia és Németország kölcsönös szavatosságot nyújtsanak egymásnak, Chamberlain azt válaszolta, hogy amit Roosevelt javasol és amit ő hajlandó Hitlernek felajánlani, az inkább megnevezési biztositék, mint az a kölcsönös szavatosság, amelyet közelebről Lengyelországgal kötöttek.

Henderson: Tekintettel a miniszterelnök nyilatkozatának rendkívüli fontosságára, hajlandó-e beleegyezését adni ahhoz, hogy az elhangzottakat Németország tudomására hozzák?

Chamberlain a kérdésre mosollyal válaszolt.

Németország elutasít minden Danzigra vonatkozó lengyel kívánságot

Berlin, május 3. A német távirati iroda jelenti: A német sajtó behatárolt foglalkozik a lengyel sajtó részéről Németországgal szemben tanusított „ellenséges magatartással” és a lapokban feltüntetett „különös követelésekkel”. A lapok szerint magát Londont is meglepte Lengyelország meglepő magatartása. A Deutsche Allgemeine Zeitung szerint az angol biztosíték az elutasító magatartás veszélyes utjára vitte Lengyelországot a német javaslatokkal szemben, amelyeket egyébként észszerűeknek és gyakorlatiakként tekint.

A Nacht-Ausgabe szerint a lengyel politika annyiban függ most Londontól és Párizstól, amennyiben a két kormány egy preventív háború előidézésében válik bűnössé, ha nem hívják fel azonnal a lengyel kormányt, hogy vessen véget a gyűlölettől átitott sajtókampánynak. A lengyel sajtó e pillanatban

Oroszország szilárdan tartják magukat, nyolc esély szól a tíz közül amellett, hogy a béke megmenthető lesz. Buré a l'Ordreban írja, hogy nem arról van szó: megtagadni Németországtól Danzigot, vagy a korridor, hanem megakadályozni a „pax germanica”-t, mert amint Neville Chamberlain mondotta: „nem volna érdemes élni, ha Németország uralná Európát”.

Az ankarai tárgyalások

Ankara, május 3. (Rador). A török távirati iroda jelenti: Potemkin helyettes orosz külügyi népbiztos folytatja eszmecezerit a kormány tagjaival.

Noel Backer képviselő felteszi a kérdést, vajjon hajlandó-e Anglia olyan támadáselleni szavatosságot nyújtani, amelyhez minden békeszerető állam csatlakozzék?

Chamberlain: Az angol kormány örömmel fontolná meg az erre irányuló javaslatokat.

Enyhült a francia-olasz viszony?

London, május 3. A Reuter távirati iroda jelenti, hogy Párizsban a francia-olasz feszültség határozott enyhülése tapasztalható. Hivatalos körök ennek ellenére is cáfolják a titkos olasz-francia tárgyalásokról elterjedt híreket.

A német követek is visszatérnek...

Berlin, május 3. Diroksen londoni és gróf Weltzek párizsi német nagykövét a közeli napokban visszatér állomáshelyére.

Weygand tábornok Bukarestben

ANKIARA, április 3. Massighi ankarai francia követ vacsorát adott Weygand francia tábornok tiszteletére. A vacsorán megjelent három török miniszter, valamint a lengyel, román, a görög, és az iráni követek is. Weygand tábornok holnap Isztambulba utazik, ahonnan Bucurestibe folytatja útját.

Molnár Ferenc a Columbia-egyetemen

Budapest, május 3. Molnár Ferencet, a világhírű zsidósármazásu magyar író, az 1939-40. tanévre előadások megtartására hívta meg az amerikai Columbia egye-

tem. Molnár Ferenc elfogadta a meghívást és valószínűleg a jövő év novemberében kezdi meg előadásait a modern színpadirodalomról.

Erős légi támpontok felállítását sürgeti Rooseveltt a Karaibi tenger vidékein

Newyork, május 3. (Rador.) Rooseveltt tegnap Hyde Parkból Washingtonba érkezett és fogadta az újságírókat, akiknek kijelentette, hogy ügyosztály felállítását határozta el a Karaibi-tengeri vidék számára. Szükség van arra, hogy az Egyesült Államoknak erős légi támpontjaik legyenek ezen a vidéken, — mondotta az elnök. Az

intézkedést a Guante Namo öböl és a Panama-csatorna körül végzett két évi megfigyelés alapján hoztuk, ahol jelenlétemben folytak le a legutóbbi flotta-gyakorlatok, — folytatta Rooseveltt. Dalay tábornok, a flottamanóverek parancsnoka fogja vezetni az új ügyosztályt és székhelyét San Juanban (Porto Rico) rendezi be.

Bethlen István visszavonul a politikától

Budapest, május 3. A Magyarország értesülése szerint Meeséri András, aki a kormány párt szélsőjobboldali szárnyához tartozik, nem lép fel jelöltként a választásokon. Ugyancsak e lap értesülése szerint gróf Bethlen István volt miniszterelnök visszavonul a politikai életből és nem vállal mandátumot.

Bár a Ház felosztására még nem került sor, a magyar főváros utcáit máris ellepték a választási plakátok.

Mikor lép életbe a magyar zsidótörvény

Budapest, május 3. A 8 Órai Újság értesülése szerint a zsidótörvény közjogi részére vonatkozó végrehajtási utasítást a közeli napokban hozzák nyilvánosságra. A törvény többi részének végrehajtási utasítását csak egy későbbi időpontban ismertetik a nyilvánossággal. A lap értesülése szerint a zsidótörvény közjogi szakasza a választások idejére érvénybe lép.

A belgiumi német alattvalók és május 1-e

Brüsszel, május 3. A német távirati iroda jelenti: Vasárnap Winterslagban, Campine bányavidéken, a külföldi német munkások szervezete május elsejét ünnepelte gyűlés keretében. Több marxista, akik kiüvülről hallgatták a beszédeket, kijelentették, hogy provokálás történt, mert a németek Hitlert „Heil” kiáltásokkal üdvözölték. A marxisták azt állították, hogy Belgium belső békéjét veszély fenyegeti — mondja a német távirati iroda jelentése — és rávettek egy csendőrt, hogy vizsgálatot vezessen le. A csendőr a jelenlévő 120 német között három férfit és nőt talált, akik tiroli viseletben jelentek meg. A csendőr ezt tiltott egyenruhának minősítette, amellyel a gyűlés elnöke tiltakozott.

Másnap a belga lapok éles kampányt indítottak a Belgiumban megtelepedett német alattvalók ellen.

Legújabb sporthírek

A Jugoszlávia ellen készülődő román kísérleti válogatott csapat szerdán délután gyakorló mérkőzést játszott Bucurestiben, a magyarországi Kispest csapatával. A román csapat, amely a már korábban közölt összeállításban szerepelt, meglepetésre 1:0 arányban vereséget szenvedett Kispest csapatától. Mindössze Szadovszky, Vintila és Orza játéka volt elfogadható a többiek igen gyenge teljesítményt nyújtottak. Más a román csapat más felállításban játszik Kispest csapata ellen.

Könyvkötészeti munkákat zselesben és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötésze

Tulajdonos: MARK LAZAR

CLUJ, Piața Unirii

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó
nyomása Cluj, Strada Baronilor
Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMA

